

Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras

Bendroji informacija

Projekto informacija

Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

2014 m. gegužės 16 d. sutartis nr. 14-17

Užsakovo informacija

VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras

Statybininkų g. 3-19, 50124 Kaunas

Tel.: +370 311267

El.p.: info@kaunorac.lt

Rengėjo informacija

UAB Nacionalinių projektų rengimas

Direktorė

Rūta Kastanauskienė

Viršuliškių skg. 34, Vilnius, LT-05132

Tel. (8 5) 210 74 88, 210 74 87

Mob. 8 655 34 843

El. p. ruta@npr.lt

Turinys

SĄVOKOS.....	5
ĮVADAS.....	7
1. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	8
1.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ, ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMO, TVARKYMO SISTEMŲ APIBŪDINIMAS IR ĮVERTINIMAS	8
1.1.1. MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	8
1.1.2. ANTRINIŲ ŽALIAVŲ (PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ) SURINKIMAS IR TVARKYMAS	9
1.1.3. BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	10
1.1.4. SPECIFINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	12
1.1.5. SISTEMOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS	14
1.2. INFORMACIJA APIE PAGRINDINES ATLIEKŲ SURINKIMO, RŪŠIAVIMO, APDOROJIMO ĮMONES IR ĮRENGINIUS, JŲ PAJĖGUMUS.....	15
1.2.1. ATLIEKŲ SURINKIMAS	15
1.2.2. ATLIEKŲ APDOROJIMAS	17
1.3. INFORMACIJA APIE KAUNO REGIONE SUSIDARANČIŲ, NAUDOJAMŲ, ŠALINAMŲ, ĮVEŽAMŲ IR (AR) IMPORTUOJAMŲ, IŠVEŽAMŲ IR (AR) EKSPORTUOJAMŲ ATLIEKŲ KIEKIUS PAGAL ATLIEKŲ RŪŠIS.....	20
1.4. INFORMACIJA APIE ATLIEKŲ NAUDOJIMO IR ŠALINIMO ĮRENGINIŲ VIETOS PARINKIMO KRITERIJUS	22
1.4.1. ATLIEKŲ NAUDOJIMO IR ŠALINIMO ĮRENGINIŲ ĮRENGIMO VIETOS REGLAMENTAVIMAS	22
1.4.2. REGIONINIAI SĄVARTYNAI.....	23
1.4.3. SENŲ SĄVARTYNŲ UŽDARYMAS KAUNO REGIONE IR PRIEŽIŪRA PO UŽDARYMO	23
1.4.4. ATLIEKŲ ŠALINIMO ĮRENGINIŲ VIETOS PARINKIMAS	23
1.5. INFORMACIJA APIE ATLIEKŲ TVARKYMO PASLAUGŲ TEIKIMĄ GYVENTOJAMS, ĮMONĖMS IR JŲ POREIKIŲ TENKINIMĄ	24
1.5.1. GYVENTOJŲ IR BŪSTŲ SKAIČIUS	24
1.5.2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TURĖTOJŲ (GYVENTOJŲ) APTARNAVIMAS.....	24
1.6. PROBLEMINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ ANALIZĖ IR TVARKYMO PRIEMONĖS	27
1.6.1. PROBLEMINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ DETALIZACIJA IR TVARKYMO PRIEMONĖS.....	27
1.7. VIEŠŲJŲ IR PRIVAČIŲJŲ ASMENŲ, DALYVAUJANČIŲ ATLIEKŲ TVARKYME, ATSAKOMYBĖS PASKIRSTYMO APIBŪDINIMAS	30
1.8. VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS ATLIEKŲ TVARKYMO KLAUSIMAIS	31
1.9. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJA	32
1.10. VALSTYBINIAME STRATEGINIAME ATLIEKŲ TVARKYMO 2007 – 2013 METŲ PLANE NUSTATYTŲ UŽDUOČIŲ ĮGYVENDINIMO BŪKLĖ.....	32
2. KAUNO REGIONO ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014 – 2020 M.	35
3. ĮVERTINIMAS, KAIP ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS PADĖS PASIEKTI JUOSE NUSTATYTUS ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLUS IR UŽDAVINIUS ...	39
4. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS	41
4.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMAS ATEITYJE	41
4.2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS	42
4.2.1. MIŠRIOS KOMUNALINĖS ATLIEKOS	42
4.2.2. ANTRINĖS ŽALIAVOS (PAKUOTĖS IR PAKUOTĖS ATLIEKOS)	43
4.2.3. BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIOS ATLIEKOS	43

4.2.4.	KITOS ATSKIRAI SURENKAMOS KOMUNALINĖS ATLIEKOS	44
4.2.5.	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO GALIMYBĖS ATEITYJE	44
5.	PAGRĮSTA IR APIBRĖŽTA NUMATOMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTRA	46
6.	PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI.....	48
7.	REGIONINIO ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PARENGTUMO, FINANSINIO-EKONOMINIO PAGRĮSTUMO VERTINIMAS	50
7.1.	REGIONINIO ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI ĮVERTINIMAS	50
7.2.	ĮVERTINTAS FINANSAVIMO, INVESTICIJŲ POREIKIS, EKONOMINIŲ IR KITŲ PRIEMONIŲ NAUDINGUMAS IR TINKAMUMAS SPRENDŽIANT ATLIEKŲ TVARKYMO PROBLEMAS IR KURIANT PAJĖGUMUS JOMS TVARKYTI.....	54
	PRIEDŲ TURINYS	56

Antrinės žaliavos – tiesiogiai perdirbti tinkamos atliekos ir perdirbti tinkamos iš atliekų gautos medžiagos.

Atliekos – medžiaga ar daiktas, kurių turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti.

Atliekų priėmimo aikštelė (APA) arba atliekų priėmimo punktai (APP) – įrenginys, kuriame iš komunalinių atliekų turėtojų laikinai laikyti priimamos atskirai surinktos naudoti, apdoroti ir atskirai šalinti skirtos atliekos: antrinės žaliavos, didelių gabaritų atliekos, buityje susidarančios elektros ir elektroninės įrangos atliekos, padangos, žaliosios atliekos, statybos ir griovimo atliekos ir kuriame iš komunalinių atliekų turėtojų (fizinių asmenų) šios atliekos priimamos nemokamai.

Atliekų turėtojas – tai atliekų darytojas arba asmuo, turintis atliekų.

Atliekų tvarkytojas – įmonė, kuri surenka ir (ar) veža, ir (ar) naudoja, ir (ar) šalina atliekas, atlieka šių veiklų organizavimą ir stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą. Prie atliekų tvarkytojų priskiriami prekiautojai atliekomis ar tarpininkai, vykdančys nurodytą veiklą.

Biologiškai skaidžios atliekos – bet kokios atliekos, kurios gali skaidytis ar būti suskaidytos aerobiniu ar anaerobiniu būdu, pavyzdžiui, maisto ir virtuvės, „žaliosios“ (šakų, lapų, žolės, sodų ir daržų atliekos), popieriaus ir kartono, medienos, natūralių audinių, taip pat nuotekų dumblas, biologiškai skaidžios gamybos atliekos.

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA) – buityje susidarančių didelių gabaritų atliekų (stambių buitinių apyvokos daiktų: senų baldų, langų, durų, dviračių, kilimų, radiatorių, automobilių kėdučių, naudotų padangų, vežimėlių, talpų) ir kitokių buityje susidarančių komunalinių atliekų surinkimo (priėmimo) aikštelė.

Gamintojai ir importuotojai – vadovaujantis gamintojo atsakomybės principu, asmenys atsakingi už jų vidaus rinkai tiekiamų gaminių ir pakuočių poveikį aplinkai per visą būvio ciklą nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo, įskaitant surinkimo, vežimo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sistemos organizavimą ir (ar) finansavimą, nustatytų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių vykdymą, informacijos apie gaminius, pakuotes ir jų atliekų tvarkymą teikimą šių gaminių naudotojams ir atliekų tvarkytojams, grąžinamų produktų ir juos panaudojus susidarančių atliekų priėmimą, tvarkymą ir finansinę atsakomybę už tokią veiklą.

Individualus konteineris – komunalinių atliekų surinkimo konteineris, kuriuo naudojasi vieno individualaus namo (ar jame esančio buto) gyventojai arba vienas juridinis asmuo (išskyrus bendrijas ir administratorius).

Kolektyvinis konteineris – komunalinių atliekų surinkimo konteineris, esantis konteinerių aikštelėje, kuriuo naudojasi daugiau negu vienas komunalinių atliekų turėtojas.

Komunalinės atliekos – buitinės (buityje susidarančios) atliekos ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga – viešoji paslauga, apimanti komunalinių atliekų surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – organizacinių, techninių ir teisinių priemonių visuma, susijusi su savivaldybių funkcijų įgyvendinimu atliekų tvarkymo srityje.

Konteinerių aikštelė – nustatyta tvarka įrengta vieta komunalinių atliekų surinkimo konteineriams pastatyti. Konteinerių aikštele taip pat laikoma vieta, įrengta pastato viduje ar išorėje ant pastatui priklausančių konstrukcijų, neatsiejamai susijusių su pastatu, tačiau tokia aikštele galima naudotis tik tuomet, jei pastatui nėra įrengta kita, ne pastate esanti konteinerių aikštelė. Konteinerių aikštelėje kartu ar atskirai gali būti statomi kolektyviniai konteineriai, skirti mišrioms komunalinėms atliekoms ir antrinėms žaliavoms surinkti.

Leidimas – taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas arba taršos leidimas, rengiami ir išduodami teisės aktų nustatyta tvarka.

Licencijuota organizacija – gamintojų ir importuotojų organizacija, turinti Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos išduotą licenciją, suteikiančią teisę organizuoti tam tikrų atliekų tvarkymą.

Mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginys (MAR) – įrenginys skirtas mišrių komunalinių atliekų mechaniniam rūšiavimui.

Mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginys (MBA) - įrenginys skirtas mišrių komunalinių atliekų rūšiavimui, antrinių žaliavų atskyrimui ir biologiškai skaidžių atliekų apdorojimui.

Mišrios komunalinės atliekos – atliekų turėtojų neišrūšiuotos komunalinės atliekos.

Specifinės atliekos - iš komunalinių atliekų srauto atskirai surenkamos ir tvarkomos atliekos (antrinės žaliavos, didelių gabaritų atliekos, pavojingos buityje susidaranti atliekos, buityje susidaranti elektros ir elektroninės įrangos atliekos, panaudotos padangos ir kitos atskirai surenkamos atliekos).

Valstybinis atliekų tvarkymo planas (VATP) – LR Vyriausybės patvirtintas dokumentas, nustatantis strateginius atliekų tvarkymo tikslus ir uždavinius jiems įgyvendinti.

VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras (Kauno RATC) – į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančių savivaldybių ir UAB „Kauno švara“ įsteigtas juridinis asmuo, savivaldybės (savivaldybių) pavedimu atliekantis komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas.

Kitos dokumente vartojamos, bet aukščiau neišskirtos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos galiojančiuose teisės aktuose reglamentuojančiuose komunalinių atliekų tvarkymą.

Kauno regiono atliekų tvarkymo planas 2014 - 2020 metams parengtas pagal:

- *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą*, patvirtintą 1998 m. birželio 16 d. Nr. VIII-787 (aktuali redakcija 2014 m. balandžio 30 d.);
- *Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams* reikalavimus, patvirtintus Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 2010 m. gruodžio 16 d. (naujausi pakeitimai atlikti 2014 m. lapkričio 25 d.);
- *Valstybinį atliekų tvarkymo 2014 - 2020 metų planą*, patvirtintą 2002 m. balandžio 12 d. Nr. 519 (aktuali redakcija 2014 m. birželio 1 d.);
- Kauno atliekų tvarkymo regiono savivaldybių, Kauno RATC, Aplinkos apsaugos agentūros pateiktus duomenis.

Pagrindinis *Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. plano* rengimo tikslas - suderinus savivaldybių veiksmus organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą nustatyti priemones, užtikrinančias *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų plane* nustatytų uždavinių įgyvendinimą.

Kauno regiono atliekų tvarkymo planą 2014-2020 m. sudaro šios pagrindinės dalys:

1. Esamos atliekų tvarkymo būklės apžvalga;
2. Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014 – 2020 m.;
3. Įvertinimas, kaip atliekų tvarkymo planų įgyvendinimo priemonės padės pasiekti juose nustatytus atliekų tvarkymo tikslus ir uždavinius;
4. Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje vertinimas;
5. Pagrįsta ir apibrėžta numatomos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra;
6. Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai;
7. Regioninio atliekų tvarkymo plano parengtumo, finansinio – ekonominio pagrįstumo vertinimas.

Kauno regione yra sukurta regioniniu principu veikianti atliekų tvarkymo sistema, kurios funkcijų vykdymą užtikrina VŠĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras (Kauno RATC). Už *Kauno regiono atliekų tvarkymo plano 2014 - 2020 m.* įgyvendinimą yra atsakingos Kauno atliekų tvarkymo regiono savivaldybės (Kauno m., Kauno r., Kėdainių r., Raseinių r., Jonavos r. ir Kaišiadorių r.) bei VŠĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras.

1. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

1.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ, ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMO, TVARKYMO SISTEMŲ APIBŪDINIMAS IR ĮVERTINIMAS

Kauno atliekų tvarkymo regione, kuriam priklauso Kauno miesto, Kėdainių, Kaišiadorių, Jonavos, Kauno ir Raseinių rajonų savivaldybės, komunalinių atliekų tvarkymas vykdomas pagal kiekvienos savivaldybės tarybos patvirtintas komunalinių atliekų tvarkymo taisykles (toliau – Atliekų tvarkymo taisyklės). Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymu ir patvirtintomis Atliekų tvarkymo taisyklėmis, savivaldybės organizuoja ir plėtoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, būtiną jos teritorijoje susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tos sistemos funkcionavimą. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema organizuojama pagal principą „teršėjas moka“, tai reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmoka pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas pagal savivaldybių tarybos patvirtintas įmokas ar rinkliavas. Taip pat, taikant gamintojo atsakomybės principą, gamintojai ir importuotojai apmoka, jų vidaus rinkai tiekiamų elektros ir elektroninės įrangos, pakuočių ir pakuočių atliekų, tvarkymą.

Komunalinių atliekų surinkimu užsiima įmonės, su kuriomis savivaldybės yra pasirašiusios sutartis arba šios funkcijos pavedamos savivaldybės įmonėms, kurios užtikrina atliekų surinkimą savivaldybių teritorijose.

Atliekų surinkimui taikomas būdas priklauso nuo aptarnaujamos teritorijos užstatymo pobūdžio ir apgyvendinimo laipsnio bei vyraujančios ūkinės veiklos esamoje teritorijoje. Atskirų komunalinių atliekų srautų surinkimas savivaldybių teritorijoje vykdomas:

- Konteineriais;
- DGASA, APA;
- Apvažiavimo būdu;
- Kitomis priemonėmis (papildančiomis sistemomis ir kt.).

Regionė veikia keletas mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo linijų: Zabieliškio regioniniame sąvartyne, Jonavos savivaldybėje, Kauno rajono savivaldybėje.

Kauno regione susidariusios atliekos šalinamos dviejuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose: Lapių regioniniame sąvartyne ir Zabieliškio regioniniame sąvartyne. Sąvartynus eksploatuoja įmonės, laimėjusios viešuosius pirkimas.

Detalesnis komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo apibūdinimas bei sistemos įvertinimas - stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės - aptariamas toliau sekančiuose poskyriuose. Esama komunalinių atliekų tvarkymo apibendrinta schema pateikta priede (priedas 3).

1.1.1. Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Iš atliekų turėtojų, mišrios komunalinės atliekos surenkamos individualių arba kolektyvinių konteinerių pagalba, kurie statomi pagal kiekvienoje savivaldybėje patvirtintas atliekų surinkimo aikštelių schemas. Komercinėms įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, įsikūrusioms gyvenamuosiuose namuose ar daugiabučių gyvenamųjų namų rajonuose ir neturinčioms savo kiemų, mišrių atliekų konteineriai gali būti statomi kartu su gyventojų mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriais. Sodų

ir garažų bendrijose konteinerių statymo vietos parenkamos pagal susitarimą su bendrijomis.

Iš atliekų turėtojų mišrios komunalinės atliekos surenkamos pagal nustatytus grafikus, kurie numatyti Atliekų tvarkymo taisyklėse arba sutartyse su atliekų turėtojais.

Kauno miesto, Kaišiadorių, Jonavos ir Raseinių rajonų savivaldybėse įrengtos atliekų perkrovimo stotys, į kurias patenka šių savivaldybių teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos. Perkrovimo stotyse, kurios įrengtos labiau nutolusiose savivaldybėse, atliekos iš mažesnių šiukšliavežių perkraunamos į didesnes transportavimo priemones prieš tai jas supresuojant, kas užtikrina efektyvesnį, ekonomiškai naudingesnį atliekų transportavimą iki šalinimo vietos.

Jonavos rajono savivaldybėje surinktos mišrios komunalinės atliekos išrūšiuojamos privačioje atliekų rūšiavimo linijoje. Po rūšiavimo likusios atliekos pervežamos į atliekų perkrovimo stotį iš kurios vežamos šalinti į Zabieliškio regioninę sąvartyną.

Kėdainių ir Raseinių rajonų savivaldybių mišrios komunalinės atliekos, kurios šalinamos Zabieliškio regioniniame sąvartyne, šalinamos jas išrūšiačius sąvartyno teritorijoje įrengtoje rūšiavimo linijoje. Papildomas rūšiavimas Jonavos rajono savivaldybėje išrūšiuotoms atliekoms sąvartyne įrengtoje rūšiavimo linijoje neatliekamas. Savivaldybių, kurių atliekos šalinamos Lapių regioniniame sąvartyne (Kauno miesto ir rajono bei Kaišiadorių r.), atliekos prieš šalinimą rūšiavimo linijoje nėra rūšiuojamos.

1.1.2. Antrinių žaliavų (pakuočių ir pakuotėlių atliekų) surinkimas ir tvarkymas

VATP numatyta, kad visiems komunalinių atliekų turėtojams turi būti užtikrinamos antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo, įskaitant pakuočių atliekas, atliekų) rūšiavimo galimybės ir priemonės. Gamintojai ir importuotojai, per licencijuotas organizacijas, organizuoja šių atliekų tvarkymą ir (ar) dalyvauja organizuojant tokių atliekų tvarkyme, ir (ar) finansavime, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms, pakuotėms ir pakuotėlių atliekoms surinkti savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose.

Savivaldybių teritorijose įdiegtas konteinerinis atliekų surinkimas antrinėms žaliavoms (pakuotės ir pakuotėlių atliekoms) surinkti skatina atliekų rūšiavimą jų susidarymo vietoje. Viena kolektyvinių konteinerių komplekte gali būti trys atskiri konteineriai arba konteinerių komplektą gali sudaryti vienas konteineris, kuriame yra kelios atskiros talpyklos. Antrinių žaliavų konteineriais surenkamos šios atliekos:

- žalios spalvos konteineriais – stiklinė ir metalinė pakuotė (stikliniai buteliai, stiklainiai, stikliniai indai, stiklo šukės, metalo pakuotės);
- mėlynos spalvos konteineriais – popierinė ir kartoninė pakuotė (kartoninės dėžutės, laikraščiai, žurnalai, pakavimo ir biuruose naudojamas popierius);
- geltonos spalvos konteineriais – plastikinė, metalinė ir medinė pakuotė, kombinuota pakuotė (plastikiniai buteliai, plastmasiniai indeliai, polietileno plėvelė ir maišeliai, PET, „Teta Lak“ ir kita kombinuota pakuotė).

Antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotėlių atliekų) surinkimo kolektyviniai konteineriai statomi aikštelėse šalia komunalinių atliekų konteinerių ir kitose vietose pagal patvirtintas atliekų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, taip pat atliekų priėmimo punktuose, DGASA, kur nemokamai iš gyventojų priimamos antrinės žaliavos, pakuotės ir pakuotėlių atliekos. Individualių valdų savininkai antrinėms žaliavoms (pakuotės ir pakuotėlių atliekoms) surinkti naudojami individualiais arba

kolektyviniais antrinių žaliavų surinkimo konteineriais. Juridiniai asmenys antrinėms žaliavoms (pakuotės ir pakuotės atliekos) surinkti naudojasi bendrais arba individualiais (pagal sutartis su atliekų tvarkytoju) antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) surinkimo konteineriais.

Antrinėms žaliavoms (pakuotės ir pakuotės atliekos) surinkti Kauno regiono savivaldybėse įrengta 1 572 antrinių žaliavų atliekų surinkimo konteinerių aikštelių. Viena antrinių žaliavų surinkimo aikštelė tenka 372 gyventojams. VATP užduotis numato, kad turi būti įrengta ne mažiau kaip po 1 antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 600 gyventojų Kauno mieste ir 800 gyventojų rajonų savivaldybėse (žr. 1-1 lentelę).

Lentelė 1-1 Konteinerių aikštelių, skirtų antrinėms žaliavoms (pakuotės ir pakuotės atliekos) surinkti, skaičius 2013 m.

	Gyventojų skaičius pagal deklaruotą gyvenamąją vietą	Antrinių žaliavų konteinerių aikšt., vnt.	Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikšt., vnt.	Sodų bendrijų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių aikšt. sodų bendrijose, vnt.	Garažų bendrijų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės garažų bendrijose, vnt.
Kauno regionas	585.210	1572	372	301	48	152	18
Jonavos r.	45.642	83	550	40	0	29	0
Kaišiadorių r.	32.960	114	289	15	7	6	6
Kauno m.	318.215	953	334	12	0	82	0
Kauno r.	92.690	172	539	203	25	0	0
Kėdainių r.	57.147	132	433	26	15	28	12
Raseinių r.	38.556	118	327	5	1	7	0

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Kauno regiono savivaldybės

Vadovaujantis VATP, kiekvienoje sodų/garažų bendrijų teritorijoje turi būti įrengta bent po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę. Tačiau, konteinerių aikštelių įrengimas sodų/garažų bendrijose dažniausiai komplikotas – teritorijose nėra vietos tokioms aikštelėms įrengti. Ši problema sprendžiama sodų, garažų bendrijas aptarnaujant bendraisiais konteineriais, naudojamais savivaldybės teritorijoje. Kai kuriose savivaldybėse, sodų ir (ar) garažų bendrijoms konteinerių statymo vietos, pagal susitarimą su bendrijų atstovais, parenkamos prie įvažiuojamųjų kelių taip, kad būtų patogų privažiuoti šiukšliavežėms.

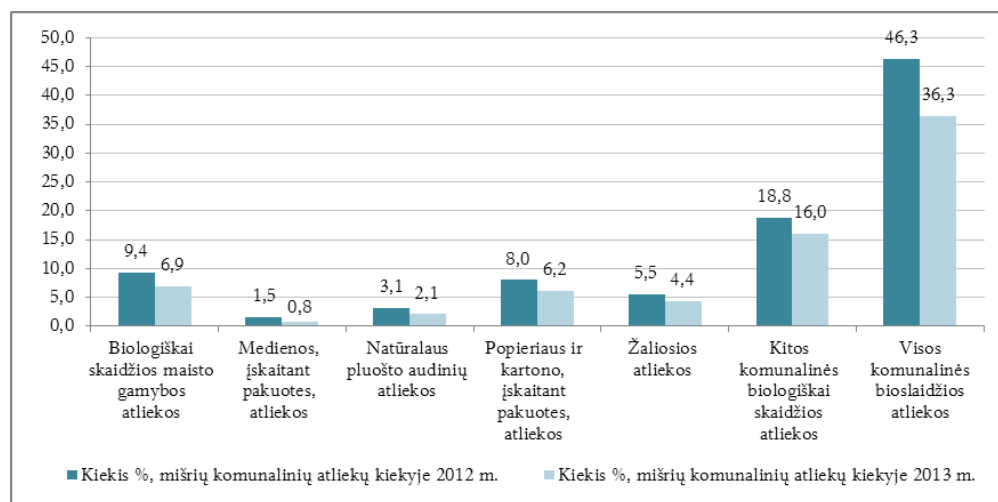
Visos surinktos antrinės žaliavos (pakuotės ir pakuotės atliekos) yra papildomai perrūšiuojamos ir perduodamos atitinkamiems atliekų tvarkytojams arba perrūšiuojamos atlieka patys atliekų perdirbėjai.

1.1.3. Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Pagal regioniniuose sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymą (vertinant visus metų sezonus), 2013 metais šalinamos biologiškai skaidžios atliekos sudarė 36,3 proc. visų šalinamų mišrių komunalinių atliekų kiekio per metus.

2012 – 2013 metų šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekis pagal atliekų rūšis pateiktas sekančiame grafike, taip pat 2 priede.

Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

Pav. 1 Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis proc. bendrame kiekyje

Šaltinis: Kauno RATC

2007 – 2013 m. VATP buvo numatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys bei nurodytas didžiausias leistinas šalinti biologiškai skaidžių atliekų kiekis. Vertinant 2013 m. duomenis regione, 2013 m. ATP užduotis įvykdyta (žr.lentelę 1-2). 2014-2020 m. VATP nustatytos biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotys kiekvienai savivaldybei pateiktos sekančioje lentelėje.

Lentelė 1-2 Biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotis Kauno regiono savivaldybėms 2013 – 2020 m.

	Sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymas, biologiškai skaidžių atliekų proc. 2013 m. (pagal bendrą tirtą atliekų kiekį)	Išskaičiuotas biologiškai skaidžių atliekų šalinamas kiekis 2013 m. (pagal bendrą atliekų kiekį, t)	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2013 m., (t)	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2014–2015 m., (t)	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2016–2017 m., (t)	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2018–2019 m., (t)	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis nuo 2020 m., (t)
Viso regione	36,3	72.427,96	77.600,00	72.131,00	64.915,00	57.702,00	50.489,00
Jonavos r. sav.	28,4	2.092,92	5.100,00	5.829,00	5.246,00	4.663,00	4.080,00
Kaišiadorių r. sav.	46,2	4.070,35	2.500,00	4.256,00	3.831,00	3.405,00	2.979,00
Kauno m. sav.	46,5	52.761,98	52.000,00	39.623,00	35.659,00	31.697,00	27.735,00
Kauno r. sav.	41,9	7.686,35	6.100,00	10.977,00	9.879,00	8.781,00	7.684,00
Kėdainių r. sav.	22,1	3.471,82	7.400,00	6.749,00	6.074,00	5.399,00	4.724,00
Raseinių r. sav.	29,1	2.344,55	4.500,00	4.697,00	4.227,00	3.757,00	3.288,00

Šaltinis: VATP, Kauno RATC

Biologiškai skaidžių atliekų šalinimo mažinimas turėtų sumažinti sąvartyne susidarančių dujų kiekį, kuris tiesiogiai įtakoja klimato kaitą. Šiam tikslui yra nustatytos užduotys ir priemonės. Kaip vieną iš priemonių, kurių vykdymas Kauno regione pradėtas 2012 m., reikia paminėti individualių kompostavimo konteinerių nemokamas dalinimas Kauno regiono gyventojams. 2012 m. Kauno regionui nupirktas 30 tūkst. vnt. individualių kompostavimo konteinerių ir per 2012 – 2013 metus išdalinta daugiau kaip 25 tūkst. vnt. Kiekvienai savivaldybei skirtas individualių kompostavimo konteinerių skaičius nurodytas lentelėje 1-3.

Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

Lentelė 1-3 Individualių kompostavimo konteinerių kiekiai

Savivaldybė	Numatytas savivaldybei konteinerių kiekis, vnt.	Išdalinta konteinerių (vnt.) gyventojams iki 2014-05-31
Kauno miesto	8.000	8.000
Kauno rajono	7.000	5.414
Jonavos rajono	3.000	2.301
Kaišiadorių rajono	3.000	2.391
Kėdainių rajono	5.000	4.221
Raseinių rajono	4.000	2.862
Viso:	30.000	25.189

Šaltinis: Kauno RATC

Siekiant sumažinti žaliųjų atliekų patekimą į sąvartyną, gyventojams sudarytos galimybės žaliąsias atliekas pristatyti į kompostavimo aikšteles. Juridinių asmenų žaliosios atliekos tvarkomos pagal sutartis su žaliųjų atliekų tvarkytojais. Viešosiose erdvėse susidarančias žaliąsias atliekas tvarko įmonės, kurios atsakingos už viešųjų erdvių priežiūrą ir tvarkymą.

Nors visos savivaldybės yra sudariusios sąlygas žaliųjų atliekų kompostavimui, 2013 metais, atliekant sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymą, žaliosios atliekos sudarė 4,3 proc. visų tirtų mišrių komunalinių atliekų kiekio.

Biologiškai skaidžios maisto / virtuvės atliekos, kurios sudaro 7 proc. visų pašalintų biologiškai skaidžių atliekų kiekio, iš gyventojų nėra atskirai surenkamos, dėl to patenka į bendrą mišrių komunalinių atliekų srautą.

1.1.4. Specifinių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad atskirai būtų surenkamos šios specifinės buityje susidarančios atliekos:

- Didelių gabaritų atliekos;
- Elektros ir elektroninės įrangos atliekos;
- Buityje susidarančios pavojingos atliekos;
- Statybos ir griovimo atliekos;
- Padangų atliekos.

Šias atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Specifinių atliekų surinkimas iš Kauno atliekų tvarkymo regiono gyventojų vykdomas per DGASA arba APA, apvažiuojamuoju būdu, gamintojų ir importuotojų įrengtose atliekų surinkimo vietose ir kitomis priemonėmis.

Didelių gabaritų, pavojingų ir kitų atliekų priėmimo tvarka DGASA, atliekų rūšys ir kiekiai yra skelbiami VŠĮ Kauno RATC internetiniame tinklapyje¹.

Regiono gyventojai susidariusias EEĮ atliekas gali perduoti įrangos platintojui, t. y. atliekų turėtojui, pirkdami naują EEĮ, gali perduoti susidariusias EEĮ atliekas naujos įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos EEĮ atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja EEĮ. Taip pat šios atliekos surenkamos gamintojų / importuotojų įrengtose atliekų surinkimo vietose, DGASA, APA bei įvairių organizuojamų akcijų metu.

¹ <http://www.kaunoradc.lt/lt/gyventojams>

Buityje susidarančios pavojingos, statybos ir griovimo, didelių gabaritų atliekos surenkamos DGASA ir apvažiuojamuoju būdu. Padangų atliekas iš gyventojų surenka DGASA, tačiau aikštelėse priimamų padangų atliekų kiekis yra ribojamas iki 5 vnt. gyventojui per metus, o statybos ir griovimo iki 200 kg vienam gyventojui per metus.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007 – 2013 metų plane buvo numatyta, kad savivaldybės iki 2009 m. turi užtikrinti, jog būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 000 gyventojų, taip pat šios atliekos turi būti surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus). Gyventojams atstumas iki tokių aikštelių turėtų būti ne daugiau kaip 10 kilometrų. Kauno regione, visose savivaldybėse įrengta bent po vieną DGASA (VATP 2014 - 2020 m. užduotis - eksploatuoti ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų), o kai kur, tiek Kauno RATC, tiek pačių savivaldybių iniciatyva įrengta ir po keletą specifinės atliekas surenkančių aikštelių. Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų plane reikalavimo dėl atstumo iki aikštelių nebėra. Ar reikalinga įrengti daugiau aikštelių, laikino saugojimo punktų, savivaldybės sprendžia pačios. Plano rengimo laikotarpiu papildomas DGASA įrenginėjamos Kauno r., Jonavos r. ir Kauno mieste.

Lentelė 1-4 DGASA Kauno regione

DGASA	Pajėgumai	Aikštelę eksploatuoja	Atliekų surinktų atliekų priėmimo aikštelėse kiekiai perduoti atliekų tvarkytojams 2013 m., t
KAUNO MIESTAS			
Nemajūnų g. 15B	1.500 t/m	VšĮ Kauno RATC	244,65
Ašigalio g. 20	3.194 t/m	UAB „Kauno švara“	1.618,35
Julijanavos g. 1A	3.194 t/m	UAB „Kauno švara“	379,04
Raudondvario Pl. 155 D	1 500 t/m	VšĮ Kauno RATC	357,19
Kuršių g. 9E	1.500 t/m	VšĮ Kauno RATC	Aikštelė pradėta eksploatuoti nuo 2014 metu pabaigos.
KAIŠIADORIŲ RAJONAS			
Vytauto Didžiojo g. 136, Kaišiadorys	1.500 t/m.	VšĮ Kauno RATC	201,26
JONAVOS RAJONAS			
Jonalaukio k. Ruklos sen.	1.500 t/m	VšĮ Kauno RATC	1.002,87
APA, Darbininkų g. 2 Upninkų sen.	30 t/m	Upninkų seniūnija	n.d.
APA Žeimių mstl. Žeimių sen.	~150 t/m	Žeimių seniūnija	n.d.
APA Gudžionių g. 4, Jonava	Aikštelė talpina apie 20t panaudotų padangų	UAB „Jonavos paslaugos“	n.d.
APA, Užusalių km. Užusalių sen.	n.d.	Užusalių seniūnija	n.d.
KĖDAINIŲ RAJONAS			
J. Basanavičiaus g., Kėdainiai	1.000 t/m.	VšĮ Kauno RATC	181,71
RASEINIŲ RAJONAS			
Andrušaičių k., Raseinių r.	1.500 t/m.	VšĮ Kauno RATC	238,79

*2015 m. planuojama, jog pradės veikti viena DGASA Kauno r.

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, VšĮ Kauno RATC

Plano rengimo laikotarpiu, Kauno regione veikia 9 DGASA ir 4 APA. APA šiuo metu įrengtos tik Jonavos r., jose atliekos priimamos laikinam saugojimui, APA surinktos atliekos yra vežamos į DGASA esančią Jonalaukio k. (Jonavos r.). APA kaip ir

Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

DGASA iš gyventojų nemokamai priimamos antrinės žaliavos, didelių gabaritų atliekos, buityje susidarančios elektros ir elektroninės įrangos atliekos, padangos, žaliosios atliekos, statybos ir griovimo atliekos.

DGASA iš gyventojų **nemokamai** priima žemiau išvardintas atliekas:

- **Medieną** (senus baldus, įvairius medinius daiktus ir kitas medines atliekas);
- **Stiklą** (skaidrų ir spalvotą, įvairią stiklo tarą, stiklo duženas ir atliekas);
- **Popierių** (laikraščius, žurnalus ir kitus spaudinius, pakuotes, kartoną, atraizgas);
- **Plastmasę** (plėveles, indus, žaislus, vamzdžius, įvairią tarą bei plastikines pakuotes);
- **Metalą** (metalinius namų ūkio daiktus, įrankius, įrengimus ir jų dalis);
- **Buitinius prietaisus ir įrengimus** (šaldytuvus, televizorius, virykles, žaislus, elektros prietaisus ir kitus įrenginius);
- **Padangas** (lengvųjų automobilių, dviračių (iki 5 vnt.));
- **Pavojingas buitines atliekas** (liuminescencines lempas, akumuliatorius ir galvaninius elementus, senus tepalus, transporto priemonių oro ir tepalo filtrus bei kitas pavojingas buityje susidarančias atliekas);
- **Buityje susidarančias statybines atliekas** (betoną, plytas, izoliacines medžiagas, mišrias statybines ir griovimo atliekas (iki 200 kg), asbestinę stogo dangą (iki 10 lapų) ir kt.).

Visos į DGASA atvežamos atliekos yra išrūšiuojamos į atskirus konteinerius ir surinkti kiekiai perduodami atitinkamiems atliekų tvarkytojams.

1.1.5. Sistemos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės

Apibendrinus surinktus duomenis, parengta komunalinių atliekų tvarkymo ir surinkimo sistemų SSGG analizė.

Stiprybės
Atliekos šalinamos tik ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiuose dviejuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose (Lapių ir Zabieliškio sąvartynuose).
Sukurtas VATP reikalavimus atitinkantis komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo tinklas.
Sudarytos sąlygos žaliąsias atliekas pristatyti į savivaldybių teritorijose veikiančias žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles. Skatinamas individualus kompostavimas.
Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumo miestų ir kaimų gyventojams skirtumas mažėja.

Silpnybės
Vėluojant įgyvendinti ES lėšomis finansuojamą projektą „Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, nėra galimybės komunalines atliekas tvarkyti mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginiuose.
Didžioji dalis (82 proc.) regione susidariusių atliekų šalinama sąvartyne.
Nepakankamas gyventojų dėmesys skiriamas rūšiuojant tiek antrines žaliavas (pakuotes ir pakuotės atliekas), tiek kitas atskirai surenkamas atliekas.
Esama atliekų tvarkymo paslaugos apmokestinimo sistema neskatina atliekų turėtojų vengti atliekų susidarymo, o atliekas, kurių išvengti neįmanoma - atsakingai rūšiuoti.
Gamintojai ir importuotojai, licencijuotos organizacijos netinkamai įgyvendina gamintojams ir importuotojams skirtą pareigą organizuoti pakuočių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymą ir (ar) jų finansavimą.

Galimybės
Motyvuojančiomis priemonėmis skatinti gyventojus rūšiuoti atliekas jų susidarymo vietoje siekiant sumažinti neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai.
Antrinių žaliavų (taip pat pakuočių ir pakuočių atliekų) konteinerių skaičiaus didinimas, siekiant didinti atskirą antrinių žaliavų surinkimą ir mažinant antrinių žaliavų patekimą į mišrių komunalinių atliekų srautą.
Tekstilės atliekų surinkimo tinklo plėtra regiono mastu, pastatant atskirus tekstilės atliekų surinkimo konteinerius greta mišrių komunalinių atliekų ir (ar) antrinių žaliavų surinkimo konteinerių siekiant paskatinti tekstilės atliekų (drabužių) pakartotinį panaudojimą ir (ar) perdirbimą.
Atliekų tvarkymo paslaugos įdiegimas 100 proc. regiono gyventojų siekiant suteikti vienodas galimybes ir sąlygas visiems komunalinių atliekų turėtojams.
Atliekų rūšiavimo kontrolės sistemos įdiegimas/efektyvinimas, siekiant kokybiško komunalinių atliekų rūšiavimo.

Grėsmės
Nebus laiku pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, dėl šios priežasties nebus įvykdytos sąvartyne šalinamų atliekų kiekio mažinimo užduotys.
Nesumažinus sąvartyne šalinamo atliekų kiekio ir įvedus sąvartyno mokestį, brangs atliekų šalinimas sąvartyne, dėl ko brangs ir atliekų tvarkymo paslauga atliekų turėtojams.
Dėl mažų perdirbimui ar kitokiam panaudojimui tinkamų atliekų kiekio surinkimo, nebus pasiektas uždavinys dėl atliekų panaudojimo.

1.2. INFORMACIJA APIE PAGRINDINES ATLIEKŲ SURINKIMO, RŪŠIAVIMO, APDOROJIMO ĮMONES IR ĮRENGINIUS, JŲ PAJĖGUMUS

1.2.1. Atliekų surinkimas

Atliekų surinkimas – atliekų paėmimas iš atliekų turėtojų, įskaitant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą ir parengiamąjį laikymą iki atliekų surinkimo įrenginiuose, kuriuose atliekos iškraunamos, kad jas galima būtų paruošti pervežti į atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius.

Šiuo metu Kauno regione atskirai yra surenkamos mišrios komunalinės atliekos, didelių gabaritų atliekos, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, pavojingos atliekos, kitos specifinio atliekų apdorojimo reikalaujančios atliekos ir antrinės žaliavos – popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas, įskaitant ir pakuočių atliekas. Kauno mieste ir Jonavos rajone papildomai atskirai yra surenkamos tekstilės atliekos.

Atliekų tvarkymo įstatyme ir Kauno regiono savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklėse numatyta, kad savivaldybės teritorijoje komunalines atliekas surenka ir tvarko įstatymų nustatyta tvarka parinktas komunalinių atliekų tvarkytojas, kuris teikia paslaugas pagal sutartyje su savivaldybe nustatytas sąlygas.

Atliekų tvarkytojas parenkamas skelbiant konkursą komunalinių atliekų iš atliekų turėtojų surinkimo ir jų tvarkymo paslaugoms vykdyti arba atliekų tvarkymo funkcija yra pavedama savivaldybės įsteigta įmonei. Su savivaldybės įmone ar konkurso būdu atrinkta įmone savivaldybės pasirašo paslaugų teikimo sutartis.

Lentelė 1-5 Kauno atliekų tvarkymo regiono savivaldybėse veikiančys atliekų tvarkytojai

Nr.	Miestas/rajonas	Atliekų tvarkytojas	Savivaldybės / Uždaroji akcinė bendrovė	Sutarties pasirašymo data ir Nr.
-----	-----------------	---------------------	---	----------------------------------

Nr.	Miestas/rajonas	Atliekų tvarkytojas	Savivaldybės / Uždaroji akcinė bendrovė	Sutarties pasirašymo data ir Nr.
1	Kauno rajonas	UAB „Ekonovus“ UAB „Kauno švara“	Privati įmonė Uždaroji akcinė bendrovė*	2007 m. liepos 31 d. Nr. S-655 2007 m. liepos 31 d. Nr. S-656
2	Kauno miestas	UAB „Kauno švara“	Savivaldybės kontroliuojama įmonė	2014 m. balandžio 15 d. Nr. SR-0759
3	Kaišiadorių rajonas	SI „Kaišiadorių paslaugos“	Savivaldybės kontroliuojama įmonė	2012 m. lapkričio 14 d. Nr. VP-193
4	Jonavos rajonas	UAB „Jonavos paslaugos“	Savivaldybės kontroliuojama įmonė	2012 m. kovo 29 d. Nr. 1TS-91
5	Kėdainių rajonas	UAB „Skongalis“	Uždaroji akcinė bendrovė	2012 m. gruodžio 7 d. Nr. VP-759
6	Raseinių rajonas	UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“	Savivaldybės kontroliuojama įmonė	2008 m. birželio 30 d. Nr. 265

*UAB „Kauno švara“ yra Kauno miesto savivaldybės kontroliuojama įmonė, laimėjusi Kauno r. savivaldybės organizuotą mišrių komunalinių atliekų surinkimo paslaugų viešojo pirkimo konkursą.

Šaltinis: Savivaldybių duomenys, 2014 m.

Lentelėje 1-5 nurodytos įmonės, kurios regione surenka mišrias komunalines atliekas bei antrines žaliavas (įskaitant ir pakuočių atliekas). MKA atliekų surinkimas įstatymų nustatyta tvarka priskirtas savivaldybėms, tuo tarpu pakuočių ir pakuočių atliekų surinkimo organizavimas apsprendžiamas dvišalėje sutartyje tarp savivaldybės ir gamintojų/importuotojų. Konkurso būdu parinkus pakuočių ir pakuočių atliekų surinkėją, pasirašoma trišalė sutartis (tarp savivaldybės, gamintojų/importuotojų bei pakuočių ir pakuočių atliekų surinkėjo). Pakuočių ir pakuočių atliekų surinkimą ir tvarkymą finansuoja gamintojai/importuotojai. Kauno regione pakutes ir pakuočių atliekas surenka tos pačios atliekų tvarkymo įmonės, kurios surinkinėja ir mišrias komunalines atliekas. Komunalines atliekas tvarkančios įmonės turi pakankamus pajėgumus atliekų tvarkymui rajone/mieste užtikrinti.

Atliekų tvarkymo įstatyme numatyta, jog gamintojams ir importuotojams nustatytai pareigai vykdyti (Vyriausybės nustatytos elektros ir elektroninės įrangos, apmokestinamųjų gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotys), gali būti diegiamos savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas papildančios atliekų surinkimo sistemos. Jas gali diegti gamintojai ir importuotojai ar licencijuotos organizacijos turinčios Aplinkos ministerijos išduotą licenciją, suteikiančią galimybę organizuoti tam tikrų atliekų tvarkymą (licencijuotų organizacijų sąrašas nurodytas <http://www.am.lt/VI/index.php#a/5449>). Papildančios atliekų surinkimo sistemos Kauno regiono savivaldybėse šiuo metu sukurtos dviem atliekų segmentams: pakuočių ir elektronikos atliekoms. Sekančioje lentelėje nurodytos regione veikiančios ir su savivaldybėmis sutartis turinčios, papildančios atliekų surinkimo sistemos.

Lentelė 1-6 Papildančios atliekų surinkimo sistemos Kauno regione

Nr.	Miestas/rajonas	Papildančią atliekų surinkimo sistemą įdiegęs asmuo	Atliekos, surenkamos per papildančią sistemą
1	Kauno rajonas	VšĮ „Elektros gamintojų ir importuotojų asociacija“ Asociacija „EEPA“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos. Elektros ir elektroninės įrangos atliekos ir baterijų bei

Nr.	Miestas/rajonas	Papildančią atliekų surinkimo sistemą įdiegęs asmuo	Atliekos, surenkamos per papildančią sistemą
			akumuliatorių atliekos
		VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	Pakuotės atliekos
		VšĮ „Elektros gamintojų ir importuotojų asociacija“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos.
2	Kauno miestas	Asociacija „EEPA“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos ir baterijų bei akumuliatorių atliekos
		VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	Pakuotės atliekos
		VšĮ „Elektros gamintojų ir importuotojų asociacija“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
3	Kaišiadorių rajonas	Asociacija „EEPA“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos ir baterijų bei akumuliatorių atliekos
4	Jonavos rajonas	VšĮ „Elektros gamintojų ir importuotojų asociacija“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos.
		VšĮ „Elektros gamintojų ir importuotojų asociacija“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos.
5	Kėdainių rajonas	Asociacija „GIA“	Apmokestinamųjų gaminių atliekos, pakuočių atliekos, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, alyvų atliekos ir kt.
		VšĮ „Elektros gamintojų ir importuotojų asociacija“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
6	Raseinių rajonas	Asociacija „GIA“	Apmokestinamųjų gaminių atliekos, pakuočių atliekos, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, alyvų atliekos ir kt.

Šaltinis: Savivaldybių duomenys, 2014 m.

1.2.2. Atliekų apdorojimas

Atliekų apdorojimas – atliekų naudojimo ar šalinimo veikla, įskaitant jų paruošimą naudoti arba šalinti.

Paruošimas naudoti

Kauno regiono savivaldybėse mišrios komunalinės atliekos ir antrinės žaliavos (įskaitant ir pakuotes) rūšiuojamos rūšiavimo linijose. Regione esančios mechaninio rūšiavimo linijos:

- UAB „Skongalis“, Zabieliškio regioninio sąvartyno (Kėdainių r.), rūšiavimo linija, pajėgumas - 30 000 t/m. Rūšiavimo linijoje rūšiuojamos Kėdainių ir Raseinių rajonų mišrios komunalinės atliekos;
- UAB „Verslo vizija“ (Jonavos r.), pajėgumas - 15 000 t/m. Rūšiavimo linijoje rūšiuojamos Jonavos rajono mišrios komunalinės atliekos ir antrinės žaliavos (įskaitant ir pakuotes);
- UAB „Super montes“ (Kauno r.), pajėgumas – 30 000 t/m. Rūšiavimo linijoje rūšiuojamos Kauno miesto ir rajono antrinės žaliavos (įskaitant ir pakuotes);
- UAB „Kauno švara“, rūšiuoja Kauno miesto ir rajono antrines žaliavas (įskaitant ir pakuotes), pajėgumas – 10 000 t/m.

Kaišiadorių rajone surinktos antrinės žaliavos vežamos rūšiuoti į Vievyje esančią UAB „Ekobazė“. Kėdainių rajone surinktos stiklo atliekos vežamos į UAB „Kauno

švara“, o popieriaus ir plastiko atliekas perrūšiuoja UAB „Skongalis“. Raseinių rajone surinktas antrines žaliavas rūšiuoja UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“, rūšiavimas vyksta įmonės darbuotojų pajėgumais, mechaninės rūšiavimo linijos nėra. Išrūšiuotos pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos perduodamos atitinkamiems atliekų tvarkytojams, o perdirbimui nebetinkamos atliekos šalinamos Zabieliškio arba Lapių regioniniame sąvartyne.

Kol regione nepradėjo veikti Kauno regiono MBA ir MAR įrenginiai, daug perdirbimui ar kitokiam panaudojimui tinkančių atliekų vežamos į sąvartyną (apie 35 proc. mišraus komunalinių atliekų srauto). Plano rengimo laikotarpiu, tik pirminį rūšiavimą (susidarymo vietoje) vykdo ir mišraus komunalinio atliekų srauto mechaninėje rūšiavimo linijoje papildomai nerūšiuoja Kaišiadorių ir Kauno rajonai bei Kauno miestas. Lapių regioniniame sąvartyne, prieš atliekas sutankinant, dalį antrinių žaliavų ir EEĮ atliekų atrenka sąvartyną eksploatuojanti įmonė.

Atliekų naudojimas

Atliekų naudojimas – veikla, kurios pagrindinis rezultatas yra atliekas sudarančių medžiagų naudojimas konkrečiai paskirčiai vietoj kitų medžiagų, arba veikla, kurios rezultatas yra atliekų paruošimas naudoti pagal tą paskirtį įmonėje arba visame ūkyje.

Valstybiniame atliekų tvarkymo plane numatyta, kad savivaldybės turi organizuoti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą, pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra. Kauno regione susidariusios žaliosios atliekos, susidarančios individualių namų valdose ir pas rajonų bei miesto viešąsias erdves tvarkančias įmones, kompostuojamos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse. Individualių namų valdų savininkai biologiškai skaidžias atliekas kompostuoja ir kompostavimo dėžėse.

Regionė šiuo metu veikia dvi regioninės žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės:

- regioninė žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė Zabieliškio regioninio sąvartyno teritorijoje;

- laikinoji regioninė žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė Nemajūnų g., Kaune (2014 m. žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė rekonstruota Europos Sąjungos 2007-2013 m. laikotarpio struktūrinės paramos lėšomis).

Žaliosios atliekos kartu su komunaliniu nuotekų dumblo kompostuojamos kompostavimo aikštelėse Jonavos, Raseinių ir Kaišiadorių rajonuose.

Kauno regiono 2008 – 2018 metų atliekų tvarkymo plane iki 2013 m. buvo planuojama įrengti iki 15 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių, tačiau šiuo metu Kauno regione yra 4 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės.

Lentelė 1-7 Komunalinių nuotekų dumblo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės

Miestas/rajonas	Komunalinių nuotekų dumblo kompostavimo aikštelė	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė
Kauno miestas	Planuojamas pajėgumas - 26.100 t/m (šiuo metų vyksta statybos darbai. Darbų pabaiga – 2015 m.)	Pajėgumas 5.000 t/m.
Kauno rajonas	Aikštelės nėra	Aikštelės nėra*
Kėdainių rajonas	Pajėgumas 20.000 t/m.	Pajėgumas 1.000 t/m
Rajonai, kuriuose žaliosios atliekos tvarkomos komunalinių nuotekų dumblo kompostavimo aikštelėse		
Kaišiadorių rajonas	Pajėgumas 3.145 m ³ (apie 3.228 t nuotekų dumblo, 1.500 t žaliųjų atliekų, 400 t žievių, 1.328 t šiaudų)	Aikštelės nėra

Jonavos rajonas	Pajėgumas (žaliosios atliekos ir Aikštelės nėra nuotekų dumbblas) - 9.703 t/m
Raseinių rajonas	Pajėgumas, nuotekų dumblo – 2.349 Aikštelės nėra m ³ /m. (2.819 t/m.), žaliųjų atliekų – 3.524 m ³ /m.

*2015 m. planuojama, jog Kauno r. pradės veikti viena žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Savivaldybės

Kauno regione įvairiomis priemonėmis surinktos AŽ taip pat yra panaudojamos. Perdirbimui tinka buityje susidarančios stiklo pakuotės, plastikinės pakuotės, metalinės pakuotės ir popieriaus atliekos. Tačiau tam, kad jos būtų tinkamos perdirbimui, atliekos turi būti išrūšiuotos. Kauno regione surinktos AŽ rūšiuojamos mechaninėse rūšiavimo linijose, o po to perduodamos atitinkamiems AŽ perdirbėjams. Perdirbtos atliekos tampa vertingomis antrinėmis žaliavomis iš kurių gaminami nauji gaminiai. Taip sutaupomi pirminiai gamtos ištekliai, energija, mažiau teršiama aplinka. 2013 metais Kauno regione buvo perdirbta/panaudota apie 18 proc. komunalinio srauto atliekų.

Atliekų perkrovimo stotys

Siekiant taupyti kuro ir eksploatacijos sąnaudas, kurios susidaro gabenant atliekas dideliais atstumais, buvo pastatytos atliekų perkrovimo stotys. Jose mišrios komunalinės atliekos presuojamos, perkraunamos į didesnės talpos transporto priemonės ir išvežamos į regioninius sąvartynus. Kauno rajono bei Kėdainių rajono mišrios komunalinės atliekos vežamos tiesiai į sąvartynus, Kauno miesto į UAB „Kauno švara“ perkrovimo stotį, o Jonavos (po rūšiavimo linijos), Raseinių ir Kaišiadorių rajonų atliekos – į šiuose rajonuose įrengtas regionines atliekų perkrovimo stotis, iš kurių supresuotos atliekos vežamos į regioninius sąvartynus.

Lentelė 1-8 Kauno regiono atliekų perkrovimo stotys

Atliekų perkrovimo stotis	Eksploatuojanti įmonė (plano rengimo metu)	2013 m. pervežtas atliekų kiekis, t
Jonavos atliekų perkrovimo stotis	UAB „Ecoservice“	6.917,53
Raseinių atliekų perkrovimo stotis	UAB „Kauno švara“	11.672,30
Kaišiadorių atliekų perkrovimo stotis	UAB „Kauno švara“	7.292,72
Kauno miesto atliekų perkrovimo stotis	UAB „Kauno švara“	118.862,19
Viso:		144.744,74

Šaltinis: VŠĮ Kauno RATC, 2013 m.

Atliekų šalinimas

Atliekų šalinimas – veikla, nepriskiriama prie atliekų naudojimo, net jei antrinis tokios veiklos rezultatas yra medžiagų ar energijos gavimas. Nebaigtinį atliekų šalinimo veiklų sąrašą nustato Aplinkos ministerija.

Šiuo metu Kauno regione surinktos komunalinės atliekos yra šalinamos dviejuose ES ir LR aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiuose Lapių (Kauno r.) ir Zabieliškio (Kėdainių r.) regioniniuose sąvartynuose.

Lapių sąvartynas. Lapių sąvartyną eksploatuoja viešąjį pirkimą laimėjusi įmonė - UAB „Kauno švara“. Sąvartynas įkurtas 1973 m., o sąvartyno teritorija užima 37,4 ha plotą. Sąvartynas yra 20 km nutolęs nuo Kauno miesto centro, Lepšiškių kaime, Lapių seniūnijoje, Kauno r. Jo teritorija pietų ir vakarų kryptimi ribojasi su mišku. Teritorijos, šiaurinėje ir rytinėje dalyje yra ariamos žemės. 2009 m. buvo baigta Lapių

regioninio sąvartyno rekonstrukcija, kurios metu buvo įrengtas buitinių atliekų sąvartyno 2-asis kaupimo laukas ir atlikti kiti darbai. Regioniniame sąvartyne 2013 metais buvo pašalinta 170 364,45 t atliekų (iš jų 108 453,60 t mišrių komunalinių atliekų). Regioninio sąvartyno pajėgumai – 200 000 t/m. Sąvartyne išpylus atliekas kaupe, prieš jas sutankinant, atrenkamos popierius ir kartonas, plastikas, metalas, stiklas, elektros ir elektroninės įrangos atliekos (atrenkama apie 300 t/m., t. y. 0,2 % nuo pašalinto mišrių komunalinių atliekų kiekio).

Šiuo metu Lapių sąvartyne atliekos šalinamos iš Kauno miesto, Kauno ir Kaišiadorių rajonų.

Prognozuojama, kad Lapių regioninis sąvartynas bus užpildytas iki 2020 metų, tuomet jis bus uždarytas. Tuo atveju, jei iki numatyto termino sąvartynas pilnai užpildytas nebus, uždarymo laiką planuojama nukelti iki tol, kol sąvartynas užsipildys. Po uždarymo planuojama Kauno miesto ir Kauno bei Kaišiadorių rajonų atliekas vežti (prieš tai jas apdorojus Kauno mechaninio biologinio apdorojimo ir Kėdainių mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginiuose) į Kėdainių rajone esantį Zabieliškio sąvartyną.

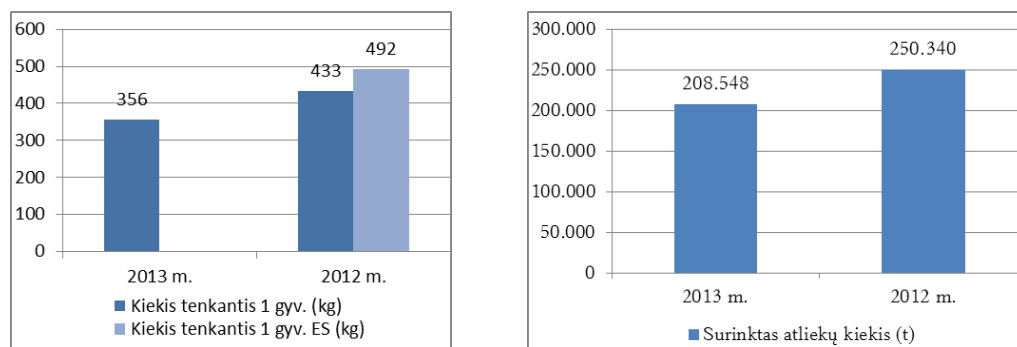
Zabieliškio sąvartynas yra Kėdainių rajone, Pelėdnagių seniūnijoje Zabieliškio kaime, apie 7 km į rytus nuo Kėdainių miesto. Sąvartynas yra Nevėžio lygumos geomorfologiniame rajone, jo teritorija iš pietryčių, rytų ir šiaurės rytų pusės ribojasi su tvenkiniu, vakarinė ir pietinė dalis – su nederbamos žemės plotais apaugusiais ilgamete žole ir krūmais. Sąvartyną eksploatuoja viešąjį pirkimą laimėjusi įmonė – UAB „Skongalis“. Jis pradėtas eksploatuoti 2003 metais, o 2007 metais buvo pradėta Zabieliškio sąvartyno rekonstrukcija. Po rekonstrukcijos įrengta antra atliekų kaupimo sekcija, sudaryta iš dviejų dalių, kurių bendras užimamas plotas 2,57 ha. Bendras visų kaupimo sekcijų pajėgumas sudaro apie 610 000 m³, t. y. galima šalinti apie 495 tūkst. tonų atliekų. Zabieliškio regioniniame sąvartyne 2013 m. buvo pašalinta – 42 566,45 t (iš jų 35 824,27 t mišrių komunalinių atliekų). Sąvartyne veikia mechaninio rūšiavimo linija, kurioje yra rūšiuojamos Kėdainių ir Raseinių rajono mišrios komunalinės atliekos.

Zabieliškio sąvartyne atliekos šalinamos iš Jonavos, Raseinių ir Kėdainių rajonų. Prieš tai, kiek įmanoma, atliekos yra išrūšiuojamos privačiose rūšiavimo linijose ir sąvartyne šalinamos tik tolesniam naudojimui nebetinkamos atliekos.

Įrengus Kauno MBA ir Kėdainių MAR (Zabieliškio sąvartyne) įrenginius, numatoma Kėdainių r. susidariusias MKA vežti į Zabieliškio sąvartyno MAR, o kitų savivaldybių į Kauno MBA įrenginius.

1.3. INFORMACIJA APIE KAUNO REGIONE SUSIDARANČIŲ, NAUDOJAMŲ, ŠALINAMŲ, ĮVEŽAMŲ IR (AR) IMPORTUOJAMŲ, IŠVEŽAMŲ IR (AR) EKSPORTUOJAMŲ ATLIEKŲ KIEKIUS PAGAL ATLIEKŲ RŪŠIS

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2013 metais Kauno regione susidarė 208,5 tūkst. t komunalinių atliekų (priedas 1). Bendras komunalinių atliekų kiekis tenkantis vienam gyventojui per metus sumažėjo 77 kg/gyv. iki 356 kg.

Pav. 2 Atliekų kiekis tenkantis 1 gyv./kg (palyginimas su ES vidurkiu), surinktas atliekų kiekis (t)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Kauno regiono sav., Eurostat

2013 m. didžiausią surinktų komunalinių atliekų kiekį sudaro mišrios komunalinės atliekos – 68 proc. visų komunalinių atliekų kiekio arba 241 kg gyventojui. 2012 m. – mišrios komunalinės atliekos sudarė 77 proc. visų komunalinių atliekų kiekio arba 331 kg gyventojui.

Atskirai surenkamų, komunalinių atliekų (pvz. didelių gabaritų, statybinių, padangų, biologiškai skaidžių atliekų ir kt.) kiekis 2013 metais išaugo ir siekia 32 proc. visų komunalinių atliekų kiekio arba 115 kg vienam gyventojui. 2012 m. atskirai surenkamos atliekos sudarė 23 proc. visų komunalinių atliekų kiekio arba 101 kg vienam gyventojui.

Analizuojamu periodu sumažėjo stiklo, popieriaus, plastiko ir jų pakuočių atliekų surenkamas kiekis (žr. lentelę 1-9). Tai gali įtakoti keletas priežasčių – sumažėjęs gyventojų skaičius ir (ar) vartojimas, atliekų rūšiavimo naudos menkas suvokimas.

Lentelė 1-9 Antrinių žaliavų, pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimas Kauno regione 2012 – 2013 m.

	2013 m.		2012 m.	
	% bendrame komunalinių atliekų sraute	Kg/gyv./metus	% bendrame komunalinių atliekų sraute	Kg/gyv./metus
Plastikų/ plastikinės pakuotės atliekos	0,68	2,4	1,23	5,3
Popieriaus ir kartono, jų pakuotės atliekos	1,05	3,7	0,87	3,8
Stiklo/stiklo pakuotės atliekos	1,31	4,7	5,41	23,4
Viso regione	3,04	10,8	7,51	32,5

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Kauno regiono sav.

Eurostat duomenimis, 2012 metais ES sąvartynuose šalinamų atliekų kiekis vienam gyventojui vidutiniškai siekė 162 kg, Kauno regione – 323 kg. 2013 m. Kauno regiono mastu, sąvartyne pašalintų atliekų kiekis vienam gyventojui sumažėjo iki 294 kilogramų, lyginant su praėjusiais metais (žr. lentelę 1-10). Vertinant bendrą susidariusį atliekų kiekį 2013 m., didžioji dalis atliekų – 82 proc. buvo pašalinta sąvartyne.

Lentelė 1-10 Komunalinių atliekų tvarkymas 2012 – 2013 metais

	2013 m.				2012 m.			
	Perdirbta/ panaudota %	Perdirbtas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metus	Pašalinta %	Pašalintas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metus	Perdirbta/ panaudota %	Perdirbtas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metus	Pašalinta %	Pašalintas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metus
Kauno regione	18	63	82	294	25	109	75	323

	2013 m.				2012 m.			
	Perdirbta/ panaudota %	Perdirbtas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metų	Pašalinta %	Pašalintas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metų	Perdirbta/ panaudota %	Perdirbtas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metų	Pašalinta %	Pašalintas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metų
Jonavos r.	57	218	43	162	27	95	73	263
Kaišiadorių r.	7	19	93	267	8	24	92	282
Kauno m.	13	54	87	357	21	101	79	382
Kauno r.	10	23	90	198	40	159	60	243
Kėdainių r.	15	48	85	275	30	126	70	298
Raseinių r.	34	106	66	209	40	126	60	190

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Kauno regiono sav.

2013 m., atliekant šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymą, nustatyta, kad antrinės žaliavos (pakuotės atliekos) sudaro apie 30 proc. visų šalinamų mišrių komunalinių atliekų kiekio: plastikų – 21 proc., popieriaus/kartono – 6 proc., stiklo – 3 proc. Biologiškai skaidžios atliekos sudaro 36 proc. (įskaitant popierių/ kartoną) visų sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų kiekio (priedas 2).

Išvežtos ir (ar) eksportuotos, įvežtos ir (ar) importuotos atliekos

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis Kauno atliekų tvarkymo regione išvežtų ir (ar) eksportuotų atliekų kiekis siekė 148 kg, įvežtų ir (ar) importuotų atliekų kiekis – 40 kg vienam gyventojui per metus. Tiek išvežtų ir (ar) eksportuotų, tiek įvežtų ir (ar) importuotų atliekų pagrindinė kryptis – kaimyninės šalys. Didžiausią išvežtų ir (ar) eksportuotų atliekų kiekį sudaro geležis ir plienas (atliekų kodai 170405, 191001) bei popieriaus ir kartono pakuočių atliekos (atliekų kodai 200101, 150101), nuo bendrojo išvežtų ir (ar) eksportuotų atliekų kiekio. Daugiausia įvežta ir (ar) importuota stiklo pakuotės atliekų (didžiausias importuotojas AB „Kauno stiklas“) bei juodųjų metalų laužo. Importuotos, eksportuotos atliekos nepatenka į savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, todėl plačiau nebus aprašinėjamos.

1.4. INFORMACIJA APIE ATLIEKŲ NAUDOJIMO IR ŠALINIMO ĮRENGINIŲ VIETOS PARINKIMO KRITERIJUS

1.4.1. Atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginių įrengimo vietos reglamentavimas

Atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginiai turi būti įrengti atsižvelgiant į šiuos pagrindinius teisės aktus:

- Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygos (Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343). Šio teisės akto 14 skyriaus „Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zonos“ 67 punktą nustato kitos paskirties komunalinių objektų sanitarines apsaugos zonas:
 - respublikinės atliekų perdirbimo įmonės – 1000 metrų;
 - buitinių atliekų sąvartyno – 500 metrų;
 - regioninių toksinių atliekų aikštelių – 500 metrų;
 - antrinių žaliavų surinkimo bazės – 300 metrų;
 - rajoninių antrinių žaliavų surinkimo punktų – 100 metrų.

- Atliekų deginimo aplinkosauginiai reikalavimai (patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 699);
- Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklės (patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444).

1.4.2. Regioniniai sąvartynai

Šiuo metu Kauno regione susidariusios komunalinės atliekos šalinamos šiuose regioniniuose sąvartynuose:

- Lapių (Kauno r.);
- Zabieliškio (Kėdainių r.).

Lapių sąvartynas aptarnauja Kauno m., Kauno ir Kaišiadorių r., o Zabieliškio sąvartynas Kėdainių, Jonavos ir Raseinių rajonus.

1.4.3. Senų sąvartynų uždarymas Kauno regione ir priežiūra po uždarymo

Kuriant regioninę atliekų tvarkymo sistemą, 2008 m. rugsėjo 19 d. pasirašyta sutartis dėl mažų ir vidutinių sąvartynų uždarymo Kauno atliekų tvarkymo regione.

Vadovaujantis Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklėmis (patvirtintos LR aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444), sutarties įgyvendinimo laikotarpiu Kauno, Kėdainių, Jonavos, Raseinių ir Kaišiadorių rajonuose uždaryti 58 vidutiniai ir maži sąvartynai ir nuo 2009 m. liepos 16 d. Kauno regiono atliekos talpinamos dviejuose regioniniuose sąvartynuose.

Atsižvelgiant į aplinkosauginius reikalavimus užterštų teritorijų priežiūrai ir laikantis LR aplinkos monitoringo įstatyme nustatytos tvarkos, 13 buvusių sąvartynų vykdomas kompleksinis aplinkos monitoringas pagal parengtas monitoringo programas ir stebima aplinkos būklė: dujų, paviršinio, požeminio vandens rodikliai. Monitoringo ataskaitų rezultatai pateikiami Kauno RATC tinklalapyje (<http://www.kaunoratc.lt/lt/veikla/monitoringas>).

1.4.4. Atliekų šalinimo įrenginių vietos parinkimas

Pasirenkant tinkamiausią atliekų šalinimo vietą/-as, didžiausias dėmesys skirtas šiems aspektams: ekonominiai ir ekologiniai veiksniai, atliekų pervežimo, šalinimo sąnaudos bei organizaciniai veiksniai:

- *Ekonominiai.* Atliekų pervežimo, šalinimo sąnaudos.
- *Ekologiniai.* Naujo sąvartyno įrengimas darytų nemenką neigiamą poveikį, kadangi tokiu būdu būtų sukuriamas naujas taršos šaltinis. Aplinkai palankesnis variantas - eksploatuoti ir plėsti jau esamus sąvartynus.
- *Organizaciniai.* Gyventojų, gyvenančių netoli sąvartynų, problemų išsprendžiamumas. Sąvartyno teritorijos inžinerinių parametrų atitiktis, sklypų vieta, plėtros galimybės.
- *Sąvartynų vieta ir plėtros galimybės.* Lapių sąvartyno vieta yra patogi Kauno m., Kauno ir Kaišiadorių r., kadangi iki šio sąvartyno atliekų transportavimo atstumas yra trumpesnis nei iki Zabieliškio. Lapių sąvartyno uždarymo atveju, Zabieliškio sąvartynas taptų pagrindiniu. Jo privalumas – gera vieta sąvartyno plėtrai.

Įvertinus nustatytus kriterijus, nutarta Kauno regione susidariusias atliekas šalinti dviejuose, Lapių ir Zabieliškio, sąvartynuose. Baigus eksploatuoti Lapių sąvartyną (planuojama baigti 2020 m.), viso regiono atliekas vežti į Kėdainių rajone esantį Zabieliškio sąvartyną.

1.5. INFORMACIJA APIE ATLIEKŲ TVARKYMO PASLAUGŲ TEIKIMĄ GYVENTOJAMS, ĮMONĖMS IR JŲ POREIKIŲ TENKINIMĄ

1.5.1. Gyventojų ir būstų skaičius

Kaip pateikta žemiau esančioje lentelėje, vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento skelbiamais duomenimis, gyventojų skaičius Kauno atliekų tvarkymo regione 2013 m. siekė 559 333 ir nuo 2009 metų sumažėjo 7 proc. Regione 2013 metų pradžioje buvo registruoti 19 380 ūkio subjektai.

Lentelė 1-11 Gyventojų ir ūkio subjektų skaičius Kauno atliekų tvarkymo regione

Miestas / rajonas	Gyventojai 2009 m.	Gyventojai 2013 m.	Gyventojų skaičiaus sumažėjimas / padidėjimas per 5 m., proc.	Metinis gyventojų skaičiaus sumažėjimas / padidėjimas proc.	Ūkio subjektų skaičius 2013 m.
Kauno m.	335.393	318.215	-5,1 %	-1 %	10.789
Kauno r.	85.752	92.690	8,1 %	1,6 %	903
Kaišiadorių r.	35.174	32.960	-6,3 %	-1,3 %	552
Jonavos r.	48.792	45.642	-6,5 %	-1,3 %	686
Kėdainių r.	57.399	57.147	-9,5 %	-1,9 %	2.612
Raseinių r.	39.647	38.556	-0,4 %	-0,1 %	3.838
Kauno regionas	602.157	585.210	-3,2 %	-0,6 %	19.380

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Aplinkos apsaugos agentūra 2013 m.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Kauno regione yra 255 197 būstai, iš kurių 164 544 – butai daugiabučiuose namuose, taigi daugiau nei puse regiono būstų skaičiaus sudaro butai daugiabučiuose namuose. Organizuojant atliekų tvarkymo sistemą reikia į tai atsižvelgti ir sudaryti vienodas sąlygas tiek individualių, tiek daugiabučių namų gyventojams, tvarkyti buityje susidariusias komunalines atliekas.

Lentelė 1-12 Būstai Kauno regione

Miestas/rajonas	Būstų skaičius	Butai daugiabučiame name
Kauno m.	144.555	116.238
Kauno r.	32.212	10.352
Kaišiadorių r.	14.509	4.802
Jonavos r.	21.083	14.389
Kėdainių r.	26.282	13.889
Raseinių r.	16.556	4.874
Kauno regionas	255.197	164.544

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2013 m.

1.5.2. Komunalinių atliekų turėtojų (gyventojų) aptarnavimas

Įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą ar vietinę rinkliava už komunalinių atliekų tvarkymą (tvirtinama miesto ar savivaldybių tarybos), gyventojams nustatomos pagal fiksuotus, teoriškai apskaičiuotus atliekų tūrius ar per metus susidarančius kiekius bei fiksuotą buitinių atliekų tankį (t/m^3). Savivaldybės mokestį už komunalinių atliekų tvarkymą gali nustatyti atskirai miesto ir kaimo gyventojams, atsižvelgiant į gyvenamąjį būstą (individualus ar daugiabutis namas), gyvenamojo būsto plotą, konteinerio dydį ar konteinerio ištuštinimo dažnumą. Jei savivaldybėje nustatyta

Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

apmokėjimo už paslaugas forma – rinkliava, ji nustatoma nekilnojamojo turto objektų, kurių rūšių sąrašą nustato Aplinkos ministerija, savininkams arba nekilnojamojo turto objekto savininko atstovui pagal įstatymą, arba nekilnojamojo turto objekto savininko įgaliotam asmeniui, arba daugiabučio namo savininkų bendrijai, individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrijai, garažų savininkų bendrijai, sodininkų bendrijai ar kitai bendrijai, arba bendrojo naudojimo objektų administratoriui, arba asmenims, sudariusiems jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti. Rinkliavos ar kitos įmokos dydis turėtų būti nustatomas sumuojant pastoviąsias ir kintamąsias dalis, kol kas ši praktika Kauno regiono savivaldybėse nėra taikoma. Rinkliavos dydžio apskaičiavimo metodika patvirtinta 2013 m. liepos 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 711 „Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika“. Plano rengimo metu Aplinkos ministerija rengė teisės aktų pakeitimus, susijusius su metodikos (taisyklių) taikymo nukėlimu iki 2016 m. liepos 1 d..

Savivaldybės, kurios priklauso Kauno atliekų tvarkymo regionui, tarybos sprendimais tvirtina apmokėjimo už paslaugas savivaldybėje formą.

Lentelė 1-13 Apmokėjimo už paslaugas savivaldybėse forma

Miestas/rajonas	Apmokėjimo už paslaugas forma	Tarybos sprendimo Nr. ir data
Kauno m.	įmoka	2013 m. liepos 18 d. Nr. T-452
Kauno r.	įmoka	2008 m. kovo 6 d. Nr. TS-65
Kaišiadorių r.	įmoka	2013 m. sausio 31 d. Nr. V17-1
Jonavos r.	įmoka	2009 m. liepos 23 d. Nr. 1TS-217
Kėdainių r.	rinkliava	2008 m. lapkričio 28 d. Nr. TS-319
Raseinių r.	rinkliava	2013 m. sausio 17 d. Nr. TS-8

Šaltinis: Savivaldybių duomenys, 2014 m.

Į atliekų tvarkymo įkainį yra įskaičiuotas gyventojų aptarnavimo dažnumas, t.y. kiek kartų per savaitę ar mėnesį turi būti ištuštinami arba paimami atliekų surinkimo konteineriai. Atliekų surinkimo priemonių talpa ir atliekų surinkimo iš atliekų surinkimo priemonių dažnumas nustatomi taip, kad atitiktų pas atliekų turėtoją susidarančių komunalinių atliekų surinkimo poreikį. Kauno regiono gyventojams, atliekų surinkimo konteinerių talpa ir atliekų paėmimo (arba jų tuštinimo) minimalus dažnumas nustatytas sutartyse su komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos tiekėju arba savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklėse.

Žemiau lentelėje pateiktos Kauno regiono savivaldybėse taikomos įmokos atliekų tvarkymui.

Lentelė 1-14 Kauno regiono atliekų tvarkymo įmokos pagal savivaldybes

Miestas/rajonas	Daugiabučių namų gyventojai	Individualios valdos gyventojai
Kauno m.	Daugiabučių namų gyventojams mokantiems už mišrių komunalinių (buitinių) atliekų tvarkymą pagal gyvenamojo būsto plotą, taikomas tarifas - 0,0694 € be PVM už vieną kv. m. naudingo/bendro ploto, kai vienam m ² per metus tenka 0,083 m ³ komunalinių atliekų. Mėnesinis mokestis vienam Kauno m. teritorijoje esančiam daugiabučio namo butui, mokančiam už mišrių komunalinių (buitinių) atliekų tvarkymą pagal gyvenamojo būsto plotą, negali būti didesnis kaip 6,94 € be PVM, o metinė buitinių atliekų susikaupimo norma ne didesnė kaip 8,3 m ³ ; Daugiabučių namų bendrijos (kurios naudojami individualiais komunalinių atliekų kontaineriais, moka pagal faktinį atliekų susikaupimo kiekį) - 10,03 €/m ³ (be PVM).	Mėnesinis mokestis Kauno m. teritorijoje esančioms privačioms valdoms, mokančioms už mišrių komunalinių (buitinių) atliekų tvarkymą pagal gyvenamojo būsto plotą, negali būti didesnis kaip 10,41 € be PVM, o metinė buitinių atliekų susikaupimo norma ne didesnė kaip 12,45 m ³ ; Pagal faktinį atliekų susikaupimo kiekį - 10,03 €/m ³ (be PVM).
Kauno r.	Daugiabučių namų gyventojams (vienam gyventojui per mėnesį) įkainis - 1,175 € be PVM, kai vienam gyventojui per metus tenka 2 m ³ mišrių komunalinių atliekų.	Pagal faktinį atliekų susikaupimo kiekį - 8,28 €/m ³ (be PVM)
Kaišiadorių r.	1,09 €/asmeniui (su PVM)	Vienkartinis įkainis 1,25 € (su PVM) (konteinerio talpa 0,12 m ³) Vienkartinis įkainis 2,49 € (su PVM) (konteinerio talpa 0,24 m ³)
Jonavos r.	Jonava ir Rukla 0,053 €/m ² (su PVM) <u>Kaimiškose seniūnijose kaimų/gyvenviečių gyventojai (besinaudojantys kolektyviniais kontaineriais)</u> nuo 0,018 €/m ² (su PVM) iki 0,032 €/m ² (su PVM) (priklausomai nuo kaimo/gyvenvietės gyventojų tankumo) <u>Kaimiškose seniūnijose kaimų/gyvenviečių gyventojai (besinaudojantys individualiais kontaineriais)</u> nuo 0,35 €/asmeniui (su PVM) iki 0,631 €/asmeniui (su PVM) (priklausomai nuo kaimo/gyvenvietės gyventojų tankumo) <u>Jonavos mieste esančioms garažų bendrijų individualioms valdoms</u> – 0,175 €/1 valdai per mėnesį (su PVM); <u>Jonavos r. esančioms sodininkų bendrijų individualioms valdoms</u> – 0,175 €/1 valdai per mėnesį (su PVM).	1,051 €/asmeniui (su PVM)
Kėdainių r.	Kėdainių m., Vilainių k., Paobelio k. ir Janušavos k. Pelėdnagių gyventojams - 15 €/asmeniui (metams) (su PVM) Kitiems savivaldybės gyventojams - 10 €/asmeniui (metams) (su PVM) Gyventojui turinčiam sodą ar garažą - 5 €/asmeniui (metams) (su PVM)	
Raseinių r.	15,93 €/asmeniui (metams) (su PVM)	

Šaltinis: Vėjų Kauno RATC, Savivaldybių duomenys, 2014 m.

Kauno m. daugiabučių ir individualių namų gyventojai už atliekų tvarkymo paslaugą moka pagal bendrą naudingo ploto kvadratūrą, susietą su atliekų susikaupimo norma arba pagal faktinį atliekų susikaupimo kiekį. Jonavos r. savivaldybių daugiabučių namų gyventojai už atliekų tvarkymo paslaugą moka pagal bendrą naudingą plotą. Kauno r., Kaišiadorių r., Kėdainių r. ir Raseinių r. savivaldybių gyventojams yra nustatyta įmoka asmeniui per mėnesį ar per metus. Individualių valdų gyventojai Kauno m., Kauno r. ir Kaišiadorių r. savivaldybėse moka nustatytą įmoka pagal konteinerio tūrį ir konteinerių ištuštinimo dažnį. Jonavos r. savivaldybėje priklausomai nuo kaimo ar gyvenvietės tankumo yra nustatyta tam tikro dydžio įmoka asmeniui. Kėdainių r. ir Raseinių r. savivaldybėse įvesta rinkliava todėl individualių valdų gyventojai moka nustatyto dydžio įmoką asmeniui.

Kauno regiono savivaldybių duomenimis, 2013 m. sudariusių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartis arba į vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą mokėtojų registrą buvo įtraukti 231 004 privačių ir daugiabučių

namų gyventojai ir 30 254 juridiniai asmenys (iš viso – 261 258 nekilnojamojo turto savininkai).

VATP nustatyta atliekų tvarkymo užduotis – užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Kauno regione, viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga 2013 m. buvo užtikrinta 97% gyventojų. VATP numatyta, jog savivaldybės iki 2016 metų privalo užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.

Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumui, kokybei ir prieinamumui užtikrinti savivaldybės imasi šių priemonių:

- registruoja komunalinių atliekų turėtojus;
- visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams sudaro sąlygas naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, atitinkančia minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija;
- komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą organizuoja per regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas.

Lentelė 1-15 Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimas Kauno regione

Miestas / rajonas	Paslaugos teikimas %, 2009 m.	Paslaugos teikimas %, 2010 m.	Paslaugos teikimas %, 2011 m.	Paslaugos teikimas %, 2012 m.	Paslaugos teikimas %, 2013 m.
Kauno m.	99,98	99	100	100	100
Kauno r.	84,76	88	89	91	95
Kaišiadorių r.	91,56	95	95	95	95
Jonavos r.	96,6	97	97	98	98
Kėdainių r.	100	100	100	100	100
Raseinių r.	100	100	100	100	100
Kauno regionas	95	96	97	97	97

Šaltinis: Aplinkos ministerija, 2013 m.

Lentelėje pateikti skaičiai rodo, jog viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne visiems regiono gyventojams. Mažesnėse gyvenvietėse ir kaimo vietovėse atliekų surinkimo paslauga iš viso neteikiama. Tačiau ir didesnėse miesto tipo gyvenvietėse paslauga nėra teikiama šimtu procentų. Kėdainių, Raseinių rajonuose ir Kauno mieste paslaugos teikimas gyventojams užtikrinamas 100 proc. Kėdainių ir Raseinių rajonuose įvesta rinkliava, kuria yra apmokestinami visi rajono gyventojai.

1.6. PROBLEMINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ ANALIZĖ IR TVARKYMO PRIEMONĖS

Vertinant Kauno atliekų tvarkymo regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, galima teigti, jog Kauno regione vyrauja tos pačios problemos kaip ir visoje Lietuvoje, išskirtos VATP: dideli šalinamų atliekų kiekiai sąvartyne, paslaugos užtikrinimo visuotinumas, nėra tikslios apskaitos ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolės.

1.6.1. Probleminių atliekų srautų detalizacija ir tvarkymo priemonės

Kauno regiono savivaldybių gyventojams sudarytos pakankamos sąlygos komunalines atliekas rūšiuoti susidarymo vietoje arba pristatyti jas į specialias surinkimo vietas. Tačiau, nepaisant šiuo metu egzistuojančios atliekų tvarkymo sistemos, yra tam tikri atliekų srautai, kurių tvarkymas Kauno regiono savivaldybėms sukelia problemų. Minėti srautai susidaro dėl gyventojų neinformavimo apie atliekų tvarkymo galimybes, priemonių atliekoms tvarkyti trūkumo bei gyventojų sąmoningumo stokos.

Padangų atliekos

Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

Kiekvienais metais susidariusių padangų atliekų kiekiai vis didėja. Kauno regione esančiose DGASA 2013 metais buvo surinkta 1 084,96 t padangų atliekų. Tačiau, ne visi gyventojai padangų atliekas pristato į aikšteles. Dalis jų padangas meta į šalikeles, miškus, mišrių komunalinių atliekų konteinerius. Nedidelės automobilių remonto įmonės tvarkydamos naudotas padangas turi vadovautis aplinkos ministro patvirtinta Aplinkos apsaugos reikalavimų transporto priemonių techninei priežiūrai ir remontui apraše nustatyta tvarka (patvirtinta 2007 m. liepos 13 d., Nr. D1-405). Tačiau dažnai įmonės sukaupytų padangų atliekų atsikrato nesivadovaudamos nustatyta tvarka, todėl pasitaiko atvejų, kai padangų atliekos randamos atokiose miesto, rajonų vietose, apleistose teritorijose ar pan. Tokias atliekas, kaip bešeimininkes, įpareigtos surinkti ir sutvarkyti savivaldybės. Šiuo metu padangų atliekos tvarkomos RATC ar savivaldybių lėšomis arba rengiami projektai dotacijoms gauti iš kitų finansavimo šaltinių. Ši problema iškyla dėl gamintojų / importuotojų atsakomybės principo nevisiško veikimo, nepakankamos aplinkos apsaugos inspektorių vykdomos kontrolės, dėl veikiančių nelegalių servisų bei į Lietuvą įvežamų padangų tikslios apskaitos nebuvimo.

Kita problema, su kuria susiduria savivaldybės - Lietuvoje nėra išvystytas padangų atliekų perdirbimas ar kitoks panaudojimas, todėl savivaldybės neturi kam atiduoti surinktų padangų atliekų, jos kaupiamos atliekų surinkimo aikštelėse.

Problemą spręsti Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių plane 2014-2020 metams yra numatytos tokios priemonės:

1.2.3 „Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir atliekų priėmimo punktų darbo tobulinimas siekiant jas dar labiau pritaikyti gyventojų poreikiams“;

1.2.4 „Atliekų surinkimo apvažiavimo būdu organizavimas“;

3.1.1 „Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas“;

3.1.2 „Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas“.

Kapinių atliekos

Nors prie daugelio regione esančių kapinių yra pastatyti mišrių komunalinių, antrinių žaliavų ir žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, tačiau dažnai gyventojai, atvykę tvarkyti artimųjų kapų į juos meta viską nerūšiuodami: biologiškai skaidžias atliekas, kapinių žvakes, stiklo duženas, žemes, vainikų liekanas, plastmasines gėles ir kitas kapų tvarkymo atliekas. Viena didžiausių problemų – žaliųjų atliekų iš kapinių tvarkymas. Žaliųjų atliekų konteineryje šios atliekos būna sumaišytos su kitomis atliekomis ir be pradinio rūšiavimo negali būti kompostuojamos. Tačiau atliekų tvarkytojai neturi pajėgumų kapinių atliekas rūšiuoti ir iš jų atskirti biologiškai skaidžią masę.

Šiai problemai spręsti Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių plane 2014-2020 metams yra numatytos tokios priemonės:

1.1.5 „Žaliųjų atliekų, kurių tvarkymą organizuoja savivaldybės, surinkimas ir tvarkymas arba tokių atliekų tvarkymas susidarymo vietoje“;

3.1.1 „Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas“;

Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

3.1.2 „Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas“.

Didelių gabaritų, pavojingos atliekos

Didelių gabaritų ir pavojingas atliekas gyventojai privalo rūšiuoti ir priduoti į DGASA. Tačiau, vis dar pasitaiko atvejų, kad gyventojai šias atliekas meta šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių arba į juos. Tarp jų dažniausiai būna statybos ir griovimo, baldų ir kitos buityje susidarančios didelių gabaritų atliekos. Tai blogina miesto estetinį vaizdą, yra rizika, kad pavojingos atliekos užters aplinką.

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis Kauno regione 2013 metais sutvarkyta 1 198,73 t bešeimininkių atliekų, joms sutvarkyti buvo skirta 196 400,86 Lt (56 881,62 Eur) lėšų.

Šiai problemai spręsti Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių plane 2014-2020 metams yra numatytos tokios priemonės:

1.2.3 „Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir atliekų priėmimo punktų darbo tobulinimas siekiant jas dar labiau pritaikyti gyventojų poreikiams“;

1.2.4 „Atliekų surinkimo apvažiavimo būdu organizavimas“;

3.1.1 „Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas“;

3.1.2 „Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas“.

Maisto / virtuvės atliekos

Kauno regione maisto / virtuvės atliekos atskirai nėra surenkamos, todėl jos kartu su mišrių komunalinių atliekų srautu šalinamos sąvartyne (pagal sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo analizės duomenis, 2013 metų rudenį biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos sudarė 8,78 proc. visų regione šalinamų MKA kiekio). Didžiausia problema yra ta, jog tokios atliekos patekusios į sąvartyną yra itin pavojingos, netekusios kontakto su oru ir veikiant drėgmei bei bakterijoms, jos skyla ir išskiria metano – šiltnamio efektą sukeliančias dujas. Kita problema, jog biologiškai skaidžios atliekos užtersia antrines žaliavas, patenkančias į mišrių komunalinių atliekų konteinerius, ir taip sumažina galimybes jas perdirbti.

VATP savivaldybes įpareigojo organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų kompostavimą, įrengti pakankamus pajėgumus šioms maisto / virtuvės atliekoms apdoroti (VATP 2.3.5 priemonė). Esant poreikiui Kauno regione bus organizuojamas atskiras virtuvės / maisto atliekų surinkimas. Siekiant išnagrinėti visas minėtų atliekų tvarkymo alternatyvas planuojama rengti galimybių studiją „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse analizė“.

Šiai problemai spręsti Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių plane 2014-2020 metams yra numatytos tokios priemonės:

1.1.1. „Užsakomojo darbo „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių atskirose savivaldybėse analizė“ pirkimas“;

1.1.2 „Esant poreikiui, organizuoti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų kompostavimą“;

1.1.3 „Esant poreikiui, Kauno mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių ir Kėdainių mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginių adaptavimas maisto ir virtuvės atliekų sutvarkymui“;

3.1.1 „Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas“;

3.1.2 „Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas“.

1.7. VIEŠŲJŲ IR PRIVAČIŲJŲ ASMENŲ, DALYVAUJANČIŲ ATLIEKŲ TVARKYME, ATSAKOMYBĖS PASKIRSTYMO APIBŪDINIMAS

Siekiant užtikrinti atliekų tvarkymo sistemos tinkamą funkcionavimą, turi būti įvardinti viešieji ir privatieji asmenys (subjektai), dalyvaujantys atliekų tvarkyme ir apibrėžtos jų atsakomybės ribos. Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemoje dalyvauja penki subjektai:

- Atliekų turėtojai;
- Atliekų tvarkytojai;
- Savivaldybės;
- Gamintojai ir importuotojai arba juos atstovaujančios licencijuotos organizacijos;
- Kauno RATC.

Atliekų turėtojų atsakomybė. Atliekų turėtojas (fizinis ar juridinis asmuo, nepaisant jo teisinės formos ar vykdomos veiklos pobūdžio) turi rūšiuoti komunalines atliekas, kurias rūšiuoti nustato įstatymai ir kiti teisės aktai. Atliekų turėtojai atsakingi už atliekų rūšiavimą jų susidarymo vietoje ir jų perdavimą atliekų tvarkytojui, kuris atlieka rūšiuojamąjį atliekų surinkimą, išvežimą. Informaciją apie buityje susidarantių atliekų tvarkymo galimybes teritorijoje, atliekų turėtojui suteikia savivaldybės, atliekų tvarkytojas, gamintojus ir importuotojus atstovaujančios organizacijos, regioninis atliekų tvarkymo centras. Atliekų turėtojas privalo mokėti nustatytą įmoką ar rinkliavą už mišrių komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą. Už kitas atskirai surenkamas komunalines atliekas atliekų turėtojas nemoka².

Atliekų tvarkytojų atsakomybė. Komunalinių atliekų tvarkytojas, atsakingas už rūšiuojamąjį atliekų surinkimą iš komunalinių atliekų turėtojų ir jų išvežimą. Atliekų tvarkytojas, teikiantis šią paslaugą, atsakingas už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės užtikrinimą, kaip numatyta sutartyje su savivaldybe, taip pat atliekų turėtojų informavimą ir švietimą komunalinių atliekų tvarkymo srityje.

Gamintojų ir importuotojų ir juos atstovaujančių organizacijų atsakomybė. Organizacijos atsakingos už elektros ir elektroninės įrangos, pakuočių ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo organizavimą ir (ar) dalyvavimą organizuojant tokių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose (pvz.: įrengiant papildančias sistemas). Organizacijos atsakingos už šių atliekų surinkimo, vežimo ir apdorojimo išlaidų padengimą, taip pat visuomenės švietimo ir informavimo organizavimo ir vykdymo išlaidų padengimą.

² Tam tikroms komunalinėms atliekoms gali būti nustatyti kiekiai, kurie priimami nemokamai.

Savivaldybių atsakomybė. Savivaldybės atsakingos už komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, būtiną jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, tų sistemų funkcionavimą. Organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą. Savivaldybės atsako už tai, kad visiems jos teritorijoje esantiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Kiekviena savivaldybė atsakinga už atliekų tvarkytojo parinkimą, jo teikiamos paslaugos kokybės priežiūrą ir kontrolę, už šios paslaugos nepertraukiamą teikimą savivaldybės teritorijoje. Taip pat savivaldybės atsakingos už komunalinių atliekų turėtojų registravimą, jų informavimą ir švietimą apie buityje susidarančių atliekų tvarkymo galimybes teritorijoje.

Siekiant užtikrinti komunalinių atliekų sraute susidarančių elektros ir elektroninės įrangos ir pakuočių atliekų surinkimą ir tvarkymą, savivaldybės privalo su gamintojų ir importuotojų organizacijomis sudaryti šių atliekų tvarkymo organizavimo sutartis.

Savivaldybės atsako už VATP nustatytų užduočių įvykdymą bei jame numatytų minimalių reikalavimų įgyvendinimą.

Kauno regiono atliekų tvarkymo centro atsakomybė. Kauno RATC – savivaldybių susijungimo ir bendradarbiavimo principu įsteigtas juridinis asmuo. Kauno RATC atsakingas už atliekų tvarkymo sistemos sukūrimą, administravimą ir stebėseną atliekų tvarkymo regione, komunalinių atliekų sąvartynų bei kitų atliekų tvarkymo objektų statybą, plėtimą ir modernizavimą, rekultivavimą, saugų jų eksploatavimą, sėkmingą atliekų tvarkymo sistemos įkūrimo ir plėtros projektų įgyvendinimą.

1.8. VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS ATLIEKŲ TVARKYMO KLAUSIMAIS

Siekiant didinti susidariusių atliekų perdirbimą ar kitokį panaudojimą, sumažinti sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekį, gyventojai įvairiomis visuomenės informavimo priemonėmis raginami rūšiuoti atliekas ir nemesti pavojingųjų, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos ir kitų, specialaus apdorojimo reikalaujančių atliekų, į mišrių atliekų konteinerius: transliuojami specialūs TV reportažai, sąvartynuose organizuojamos pažintinės ekskursijos mokiniais ir studentams. Parengtos švietėjiškos knygutės, bukletai, informaciniai leidiniai aplinkosaugos tema:

- Knygelė apie rūšiavimą ikimokyklinio amžiaus vaikams "Švari žemė";
- Knygelė apie rūšiavimą 4-5 klasių moksleiviams "Žalia klasė-žalia mokykla";
- Knygelė apie kompostavimą 6-ų klasių moksleiviams "Žalia klasė-žali namai";
- Knygelė apie didelių gabaritų ir pavojingų, pakuočių atliekų tvarkymą moksleiviams "Žalia klasė-žalia aplinka";
- Informacinis bukletas – „Kompostuokime organines atliekas!“;
- Informacinis bukletas – „Rūšiuokime atliekas!“;
- Informacinis leidinys apie VŠĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centrą ir jo vykdomą veiklą.

Siekiant informuoti visuomenę apie atliekų priėmimo aikštelių įrengimo vietas, jų adresai reklamuojami ant transporto (troleibusų, šiukšliavežių). Savivaldybės, gamintojų ir importuotojų organizacijos savo lėšomis taip pat vykdo visuomenės švietimą pasitelkdamos įvairias informavimo priemones ir šaltinius. Informavimo priemonės vykdomos kasmet ir taip skatinamas atliekų rūšiavimas jų susidarymo vietoje – pas gyventojus. Taip pat visa švietėjiška, aiškinamoji informacija yra publikuojama Kauno RATC ir savivaldybių tinklalapyje.

1.9. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJA

Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų, taip pat kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose, naudoti produktus pakartotinai ar pailginti jų gyvavimo ciklą, taip mažinti neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai. Turi būti siekiama, kad augant vartojimui, komunalinių atliekų, įskaitant pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos bei biologiškai skaidžias atliekas, susidarymas augtų lėčiau, o susidarančių komunalinių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio. Valstybinė atliekų prevencijos programa apima visus atliekų srautus, tačiau prioritetas teikiamas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, biologiškai skaidžių atliekų, pavojingųjų ir statybinių atliekų susidarymo mažinimui.

Atliekų prevencijos praktinį įgyvendinimą užtikrina Valstybinė atliekų prevencijos programa (patvirtinta LR aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. D1-782), kurios vykdytojais paskirtos Aplinkos, Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo ministerijos.

Atliekų prevencijos programos 2014–2020 metų **uždaviniai** tikslui pasiekti:

- tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus, nustatant reikalavimus, susijusius su komunalinių atliekų sraute susidarančių atliekų prevencija ir pakartotiniu naudojimu;
- skatinti tausojantį vartojimą;
- skatinti gaminių pakartotinį naudojimą ir paruošimo naudoti pakartotinai veiklą;
- didinti visuomenės sąmoningumą bei tobulinti savivaldybių darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje.

Atliekų prevencijos programos iškeltam tikslui pasiekti, Kauno regione planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje bei vykdyti šias priemones:

- vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje ir parengti visuomenės švietimo programą;
- savivaldybės lygiu sudalyvauti ir įgyvendinti projektus visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje.

Kauno regione numatoma skatinti ne tik atliekų prevencijos veiklą informuojant ir šviečiant visuomenę, bet ir paruošimą pakartotiniam naudojimui plėtojant atskirą tekstilės atliekų (dažniausiai pakartotiniam naudojimui dar tinkamų drabužių) surinkimą specialiais konteneriais.

1.10. VALSTYBINIAME STRATEGINIAME ATLIEKŲ TVARKYMO 2007 – 2013 METŲ PLANE NUSTATYTŲ UŽDUOČIŲ ĮGYVENDINIMO BŪKLĖ

Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip įgyvendinamos *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007 – 2013 metų plane* (patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519) nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Šis vertinimas pateiktas žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 1-16. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklės Kauno regione vertinimas

Eil. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas 2013 m. pabaigoje
----------	---------------	---------------------------------------	---------------------------------

Eil. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas 2013 m. pabaigoje
1.	84.1 98.1	iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus	Įgyvendinta.
2.	84.2	ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose	Įgyvendinta.
3.	84.3.	iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus	Įgyvendinta.
4.	84.5 98.4	iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų; užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus. Kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ar kitaip panaudotos	Įgyvendinama plečiant pirminį rūšiavimą ir pradėjus eksploatuoti mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginius. 2013 m. regione buvo perdirbta/panaudota 18 proc. komunalinių atliekų.
5.	98.2	Parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad iki 2008 m. būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; atskirai rinkti antrines žaliavas (esančias komunalinėse atliekose) iš įmonių, įstaigų ir organizacijų į specialius konteinerius ir (arba) naudojant kitas surinkimo priemones; Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu. Konteineriai ir jų pastatymo vietos turi būti estetiški ir patogūs lankytojams, atitikti visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas antrinių žaliavų surinkimo priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Įgyvendinta. Vietose kur nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikomos kitos antrinių žaliavų surinkimo priemonės ir būdai.
6.	98.3	iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros	Įgyvendinta. Naujame valstybiniame atliekų

Eil. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas 2013 m. pabaigoje
		ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus). Gyventojams atstumas iki tokių aikštelių turėtų būti ne daugiau kaip 10 kilometrų.	tvarkymo plane 2014-2020 metams sąlygos dėl atstumo nėra.
7.	97.	Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo savivaldybių valdomose sistemose išlaidas, savivaldybės turi glaudžiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais (arba jiems atstovaujančiomis licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis), kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir (ar) finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotys.	Įgyvendinta. Pasirašytos sutartys ir t.t.
8.	101. 102. 4 priedas	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas turi užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, susidariusios Kauno regione, 2010 m. sudarytų ne daugiau kaip 77.600 t.	Įgyvendinta. 2013 m. sąvartynuose pašalinta 72.428 t komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.
9.	103. /104.3. 104.1. 106.2.2.	Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos. „Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas. Savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas	Įgyvendinta. Nupirkta 30 000 vnt. individualaus kompostavimo konteinerių, eksploatuojamos 2 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės ir 3 nuotekų dumblo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės.
10.	104.2. 107.	Savivaldybės, atsižvelgdamos į kiekvieno regiono specifiką ir regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo taip organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad iki 2010 m. būtų įdiegtas mechaninis biologinis apdorojimas arba atskiras komunalinių biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir šių atliekų apdorojimas.	Neįgyvendinta. Planuojama, jog MBA pradės veikti nuo 2015 m. rugsėjo mėn.. Esant poreikiui bus organizuojamas atskiras maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamasis surinkimas ir (ar) individualus kompostavimas.

2. KAUNO REGIONO ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014 – 2020 M.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai 2014 – 2020 metų laikotarpiui:

- Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį;
- Užtikrinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą;
- Išplėtoti atskiro atliekų surinkimo sistemą;
- Užtikrinti visuotinę atliekų surinkimo paslaugą.

Kauno regiono atliekų tvarkymo plano 2014-2020 metų tikslai, uždaviniai ir įgyvendinimo priemonės skatinančios atliekų prevenciją, paruošimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą, kitokį naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos lentelėje. Šiame priemonių plane numatyti priemonių vykdytojai bei finansavimo šaltiniai.

Lentelė 2-1 Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014 – 2020 metams

Nr.	Veiksmas	Įvykdymo terminas	Įgyvendinimo rodiklis	Investicijos, tūkst. EUR	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis
1 tikslas Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą						
1.1 uždavinys Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus						
1.1.1.	Užsakomojo darbo „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse analizė“ pirkimas	2015	Galimybių studija - 1 vnt.	15,0	Kauno RATC	Kauno RATC
1.1.2.	Esant poreikiui organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų kompostavimą	2016-2018	Reikiamas maisto/virtuvės atliekų konteinerių skaičius paaiškės galimybių studijos rengimo metu.	148,9	Savivaldybės, Kauno RATC	Savivaldybės, ES fondų lėšos
1.1.3.	Esant poreikiui Kauno mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių ir Kėdainių mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginių adaptavimas atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų sutvarkymui	2016-2018	Kauno mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių ir Kėdainių mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginių adaptavimas atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų sutvarkymui	665,4	Kauno RATC	ES fondų lėšos, Kauno RATC
1.1.4.	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės Jonavos r. savivaldybėje įrengimas (esant poreikiui)	2016-2018	Įrengta 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė	240,0	Kauno RATC	Kauno RATC
1.1.5.	Žaliųjų atliekų, kurių tvarkymą organizuoja savivaldybės, surinkimas ir tvarkymas arba tokių atliekų tvarkymas susidarymo vietoje	2015-2020	ŽA kompostavimo konteineriai - 11.500 vnt.; ŽA surinkimo konteineriai - 7.000 vnt.	783,5	Savivaldybės, Kauno RATC	Savivaldybės, Kauno RATC, ES fondų lėšos
1.1.6.	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių pritaikymas rinkti buityje susidarančias žaliasias atliekas	2015-2020	DGASA įrengti papildomi konteineriai žaliosioms atliekoms surinkti	22,5	Kauno RATC	Kauno RATC
1.2 uždavinys Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas						
1.2.1.	Rūšiuojamojo atliekų surinkimo prie daugiabučių namų ir kitose viešose vietose sistemos plėtra	2015-2020	Pastatyta 2.150 vnt. pakuočių ir pakuočių atliekų konteinerių; įrengtos 462 vnt. antrinių žaliavų konteinerių aikštelės	5.216,8	Savivaldybės, Gamintojai ir importuotojai	Savivaldybės, Gamintojai ir importuotojai, ES fondų lėšos
1.2.2.	Rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos individualiems namams plėtra	2015-2020	78.596 vnt. individualių pakuočių ir pakuočių atliekų rūšiavimo konteinerių komplektų	3.324,7	Savivaldybės, Gamintojai ir importuotojai, Kauno RATC	Savivaldybės, Gamintojai ir importuotojai, Kauno RATC, ES fondų lėšos
1.2.3.	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir atliekų priėmimo punktų darbo tobulinimas siekiant jį dar labiau pritaikyti gyventojų poreikiams	2015-2020	11 DGASA aikštelių TIPK leidimų peržiūra ir keitimas; esant poreikiui ir galimybei papildomų konteinerių tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingoms atliekoms įrengimas - 36	107,0	Kauno RATC	Kauno RATC

			vnt.			
1.2.4.	Apmokestinamųjų gaminių, tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu organizavimas (ne mažiau kaip 2 kartus per metus kiekvienam atliekų srautui)	2015-2020	Suorganizuoti ne mažiau kaip 2 apvažiavimai per metus atliekoms surinkti pagal kiekvieną atliekų srautą	35,4	Savivaldybės	Savivaldybės
1.3 uždavinys Tobulinti sukurta ir veikiančią atliekų tvarkymo sistemą						
1.3.1.	Mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginių statyba	2015	Pastatyti mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginiai Kaune; pastatyti mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginiai Kėdainių r.	32.823,4	Kauno RATC	ES fondų lėšos, Kauno RATC
1.3.2.	Zabielišio sąvartyno plėtra	2016-2020	Papildomų sekcijų įrengimas - 1 vnt.	4.923,5	Kauno RATC	Kauno RATC
1.3.3.	Patvirtinti ar atnaujinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas	2015-2016	Atnaujintos ar patvirtintos savivaldybių konteinerių aikštelių išdėstymo schemas	20,0	Savivaldybės	Savivaldybės
2 tikslas Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas						
2.1 uždavinys Užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga						
2.1.1.	Sukurti komunalinių atliekų turėtojų registrą ir jame registruoti komunalinių atliekų turėtojus	2015-2016	Komunalinių atliekų turėtojų registras	167,3	Savivaldybės	Savivaldybės
2.1.2.	Visiems atliekų turėtojams sudaryti sąlygas naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga sudarant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartis su komunalinių atliekų turėtojais arba nustatant vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą	2015-2016	Tarybų sprendimai	-	Savivaldybės	Savivaldybės
2.1.3.	Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikti vadovaujantis Aplinkos ministerijos patvirtintais minimaliais kokybės reikalavimais	2015-2020	Komunalinių atliekų tvarkymas, vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2012 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. D1-857 "Dėl minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų patvirtinimo"	-	Savivaldybės, Kauno RATC	Savivaldybės, Kauno RATC
2.2 uždavinys Efektyvinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų kontrolę						
2.2.1.	Steigti/efektyvinti atliekų tvarkymo kontrolės sistemą	2015-2020	Veikianti atliekų tvarkymo sistemos kontrolės sistema	-	Savivaldybės	Savivaldybės
3 tikslas Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje						
3.1 uždavinys Didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje						

3.1.1.	Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas	2015-2020	Parengta visuomenės švietimo programa, 1 vnt.	6,0	Kauno RATC	Kauno RATC
3.1.2.	Bendradarbiavimas su nevyriausybėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas	2015-2020	Įgyvendinti projektai visuomenės švietimo ir informavimo atliekų tvarkymo ir prevencijos klausimais	-	Savivaldybė, Kauno RATC	Savivaldybė, Kauno RATC, ES fondų lėšos
3.2 uždavinys Tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus						
3.2.1.	Atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų peržiūra, atnaujinimas ir rengimas	2015-2020	Nuolatinė atliekų tvarkymą regiono ir savivaldybės lygiu reglamentuojančių teisės aktų peržiūra, atnaujinimas ir (ar) rengimas	-	Savivaldybės, Kauno RATC	Savivaldybės, Kauno RATC

*Kauno RATC – VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras

2014 - 2020 metų vykdymo laikotarpiu Kauno regione bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – regioninis mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) bei Kėdainių mechaninio atliekų rūšiavimo (MAR) įrenginiai. Taip pat Kauno regiono teritorijoje susidariusioms atliekoms surinkti bus eksploatuojama 13 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių, 3 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės, 5 komunalinių nuotekų dumblo kompostavimo aikštelės, Zabieliškio ir Lapių regioniniai atliekų sąvartynai.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui.

3. ĮVERTINIMAS, KAIP ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS PADĖS PASIEKTI JUOSE NUSTATYTUS ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLUS IR UŽDAVINIUS

Regiono atliekų tvarkymo plane numatytos priemonės padės įgyvendinti išsikeltus tikslus ir uždavinius, skirtus užtikrinti atliekų tvarkymo sistemos kokybiškam funkcionavimui regione.

1 tikslas Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą.

1.1 uždavinys Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus;

1.2 uždavinys Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas;

1.3 uždavinys Tobulinti sukurtą ir veikiančią atliekų tvarkymo sistemą.

1.1 uždaviniu siekiama sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus regione. Uždavinys bus įgyvendintas tuo atveju, jei numatytos priemonės biologiškai skaidžių atliekų tvarkymui iki 2020 metų bus įgyvendintos. Atliekų tvarkymo plano priemonių plane, uždaviniui 1.1 pasiekti bus parengta galimybių studija, kurioje atlikta analizė dėl maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse. Esant poreikiui bus organizuojamas atskiras maisto ir virtuvės atliekų surinkimas ir (ar) individualus kompostavimas. O Kauno MBA ir Kėdainių MAR įrenginiai, esant poreikiui, bus adaptuoti maisto ir virtuvės atliekų sutvarkymui. Taip pat prie uždavinio įgyvendinimo prisidės žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros tolesnė eksploatacija ir plėtra.

1.2 uždaviniu siekiama išplėtoti esamas ir diegti naujas rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas. Kad būtų pasiektas minėtas uždavinys Kauno regione turi būti išplėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistema prie daugiabučių, individualių namų ir kitose viešose vietose, pasitelkiant rūšiavimui skirtas priemones - kontenerius. Taip pat, prie uždavinio įgyvendinimo prisidės kitų atliekų srautų (didelių gabaritų, apmokestinamųjų gaminių, tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingų atliekų) surinkimo organizavimas apvažiavimo būdu, infrastruktūros sukūrimas, DGASA darbo tobulinimas.

1.3 uždaviniu yra siekiama sukurti efektyviai veikiančią atliekų tvarkymo sistemą, uždaviniui pasiekti reikia įgyvendinti priemones susijusias su atliekų tvarkymo įrenginių plėtra. Iki 2016 metų planuojama pastatyti MBA įrenginius, o iki 2020 metų įvykdyti Zabieliškio regioninio sąvartyno plėtrą. Taip pat, visos regiono savivaldybės iki 2016 metų turi būti pasirengusios ir patvirtinusios kontenerių aikštelių išdėstymo schemas.

Kauno regiono atliekų tvarkymo priemonių plano 1-as tikslas - „Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą“, bus pasiektas įgyvendinus 1.1, 1.2 ir 1.3 uždavinių priemones. Priemonės įgyvendins Kauno RATC, savivaldybės bei gamintojų ir importuotojų organizacijos.

2 tikslas Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas.

2.1 uždavinys Užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga;

2.2 uždavinys Didinti kokybinius reikalavimus komunalinių atliekų tvarkytojams.

2.1 uždaviniu siekiama užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Atliekų tvarkymo visuotinumui užtikrinti, turi būti sukurtas komunalinių atliekų turėtojų registras, o jame registruojami komunalinių atliekų turėtojai, sudarytos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartys su komunalinių atliekų turėtojais arba nustatyta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų tvarkymą. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos savivaldybėse turi būti teikiamos vadovaujantis aplinkos ministro patvirtintais minimaliais kokybės reikalavimais.

2.2 uždaviniu siekiama efektyvinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų kontrolę, tai bus pasiekta įsteigus arba tobulinant atliekų tvarkymo kontrolės sistemą.

Priemonių plano 2-as tikslas - „Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas“, bus pasiektas įgyvendinus 2.1 ir 2.2 uždavinių priemones. Priemonės įgyvendins Kauno RATC ir savivaldybės.

3 tikslas Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje.

3.1 uždavinys Didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje;

3.2 uždavinys Tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus.

3.1 uždaviniu siekiama didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje. Šiam uždaviniui pasiekti turi būti įgyvendintos priemonės skatinančios visuomenės švietimą ir informavimą atliekų tvarkymo klausimais. Taip pat vykdyti aktyvų bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos klausimais, rengti ir įgyvendinti įvairius projektus.

3.2 uždaviniu siekiama tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus. Uždavinys bus įgyvendintas tuo atveju, jei su atliekų tvarkymo sistema susiję teisės aktai (Atliekų tvarkymo taisyklės, Atliekų tvarkymo planai ir kiti savivaldybės atliekų tvarkymo sistema reglamentuojantys teisės aktai) laiku bus parengiami, peržiūrimi bei atnaujinami.

Kauno regiono atliekų tvarkymo plano 3-as tikslas „Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje“. Minėtas tikslas bus pasiektas įgyvendinus 3.1 ir 3.2 uždavinių priemones. Priemonės įgyvendins Kauno RATC ir savivaldybės.

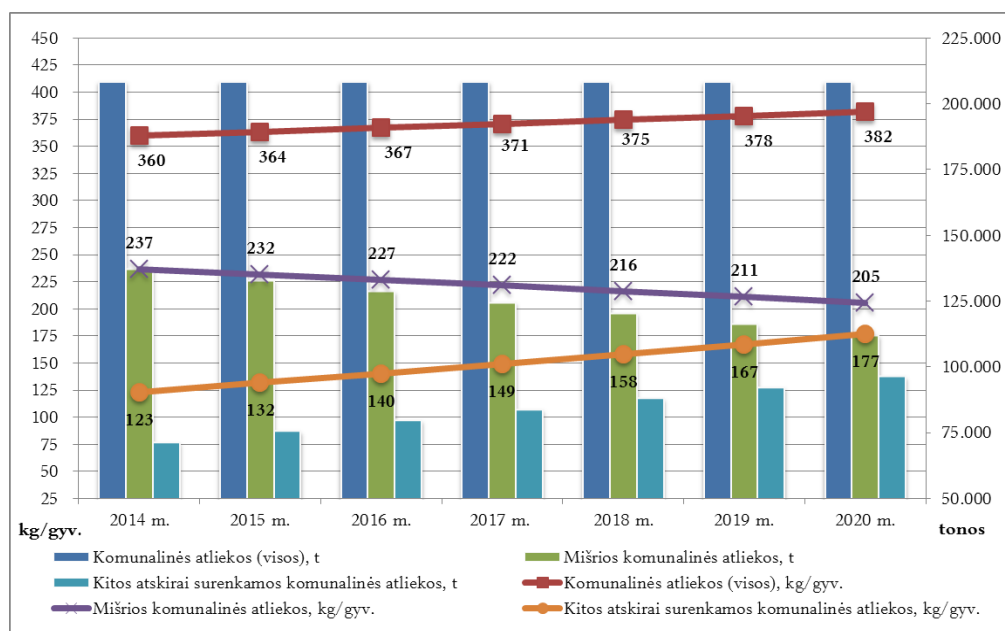
4. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS

4.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMAS ATEITYJE

Kauno atliekų regiono komunalinių atliekų srautų susidarymo prognozė apima 2014 – 2020 metus. Prognozė daroma, vadovaujantis Kauno regiono savivaldybių faktiniais 2013 m. duomenimis.

Duomenų modeliavimas atliekamas vadovaujantis 2009 – 2012 m. atliekų kiekių susidarymo krypties tendencija Kauno regione. Prognozė paskaičiuojama pagal komunalinių atliekų kiekį kilogramais tenkanti 1 gyventojui per metus bei gyventojų skaičiaus pokytį. Daroma prielaida, kad 2014 – 2020 metais gyventojų skaičius kas metus mažės nežymiai (1 proc.), o komunalinių atliekų kiekis kilogramais 1 gyventojui kasmet augs (1 proc.).

Pateikta atliekų susidarymo ir pasiskirstymo prognozė (žr. pav. 3, priedą 5) gali kisti pasikeitus ne tik demografinėi ir/ar ekonominei situacijai Lietuvoje, bet ir dėl kitų faktorių (pvz. geopolitiniai įvykiai ir pan.).

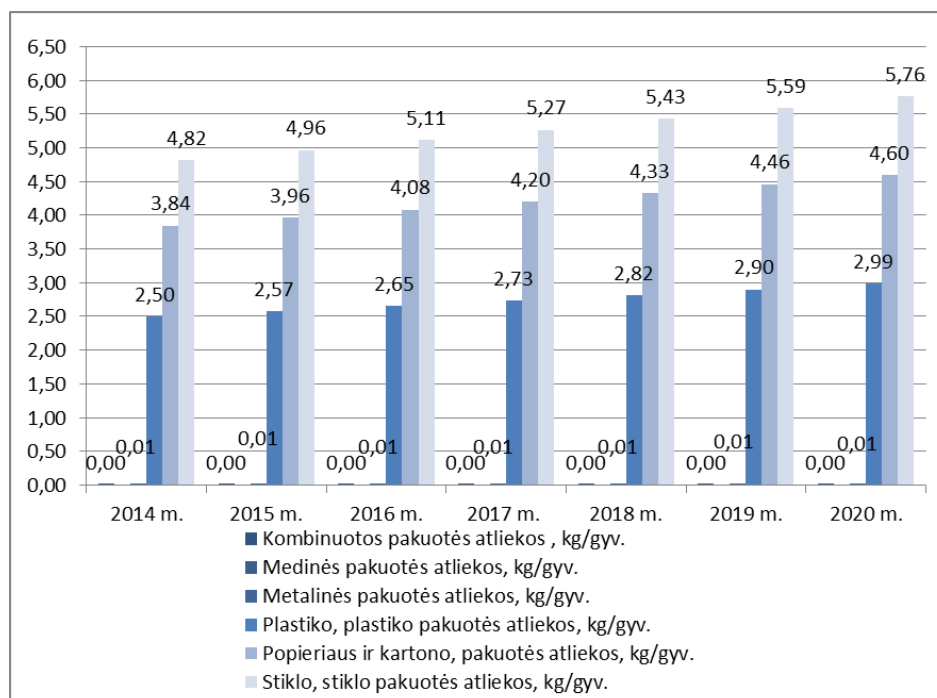
Pav. 3 Komunalinių atliekų srautų susidarymas 2014 – 2020 metais

Atlikta prognozė rodo, kad bendras **komunalinių atliekų** kiekis kilogramais vienam gyventojui per prognozuojamą laikotarpį bus padidėjęs ~6 proc. arba ~22 kg vienam gyventojui. Prognozuojant skaičiuojama, kad 2020 m. gyventojų skaičius bus sumažėjęs ~6 proc. Vertinant komunalinių atliekų kiekį tonomis, per 2014 – 2020 m. laikotarpį susidaręs komunalinių atliekų kiekis bus minimaliai neigiamas ir sumažės ~0,06 proc. arba ~ 121 t.

Vertinant **mišrių komunalinių atliekų** kiekio prognozė, 2014 – 2020 m. laikotarpiu susidaręs mišrių komunalinių atliekų kiekis mažės dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo ir atskirai surenkamų atliekų kiekio didėjimo. Per 2014 - 2020 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui bus sumažėjęs ~31 kg arba ~15 proc. Vertinant mišrių komunalinių atliekų kiekį tonomis, per 2014 – 2020 m. laikotarpį susidaręs mišrių komunalinių atliekų kiekis sumažės ~22 proc. arba ~ 25 tūkst. t.

Vertinant **kitų atskirai surenkamų komunalinių atliekų** susidarymo prognozę, 2014 - 2020 m. atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui padidės ~53 kg arba ~43 proc. Vertinant atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekį tonomis, per 2014 – 2020 m. laikotarpį susidaręs atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekis išaugs ~35 proc. arba ~ 25 tūkst. t.

Vertinant **antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų)** susidarymo prognozę, 2014 – 2020 m. laikotarpiu susidaręs antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) kiekis augs ir per prognozuojamą periodą padidės po 2 proc. kasmet. Per 2014 - 2020 m. antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) kiekis vienam gyventojui padidės ~2,2 kg arba ~20 proc. Antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) augimas siejamas su tikėtiniu vartojimo augimu bei padidėjusiu atliekų rūšiavimu.

Pav. 4 Antrinių žaliavų srautų susidarymas 2014 – 2020 metais (kg/gyv.)

4.2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS

4.2.1. Mišrios komunalinės atliekos

Vadovaujantis prognoze, 2020 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui sieks 205 kg/gyv. arba 31 kg mažiau nei 2014 m. (žr. pav. 3, priedą 5). Įgyvendinus komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą ir pastačius du įrenginius, Kauno m. - mechaninio biologinio apdorojimo įreginį (MBA) ir Zabieliškio k. - mechaninio atliekų rūšiavimo liniją (MAR), Kauno atliekų tvarkymo regione visos susidariusios mišrios komunalinės atliekos bus tvarkomos šiuose įrenginiuose.

MBA užtikrins, kad iš mišrių komunalinių atliekų srauto bus atskirtos antrinės žaliavos (pakuotės ir pakuotės atliekos) bei kitos priemaišos ir aerobinio proceso metu iš biologiškai skaidžių atliekų bus pagamintas biologiškai stabilizuotas (techninis) kompostas. Skaičiuojama, kad pradėjus veikti MBA bei MAR įrenginiams, sąvartyne šalinamų atliekų kiekis sumažės ne mažiau kaip po 50 proc.

Vertinant mišrių atliekų susidarymo prognozę, iš 2020 m. susidariusio mišrių komunalinių atliekų kiekio – 112 tūkst. t. arba 205 kg gyventojui, MBA bei MAR įrenginių dėka, bus pašalinta ne daugiau kaip 56 tūkst. t. arba ne daugiau kaip 103

kilogramai atliekų gyventojui. Prognozuojamais duomenimis, maksimalus pagal VATP uždavinį (35 proc. viso komunalinio atliekų srauto) leistinas sąvartyne šalinti atliekų kiekis 2020 m. sudarys ~ 73 tūkst.t. Įvertinus atliekų susidarymo prognozę ir MBA bei MAR įrenginių galimybes, bus įgyvendintas VATP reikalavimus atitinkantis mišrių komunalinių atliekų tvarkymas.

4.2.2. Antrinės žaliavos (pakuotės ir pakuotės atliekos)

Kitų šalių patirtis rodo, kad išplėtojus antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų konteinerių tinklą ir (ar) panaudojus kitas rūšiuojamojo surinkimo priemones, kiekvienais metais antrinių žaliavų, pakuotės ir pakuotės atliekų surenkamas kiekis galėtų didėti papildomai po keletą proc. Vertinant prognozę, 2014 – 2020 m. laikotarpiu stiklo, plastiko, popieriaus ir jų atliekų padidėjimas turėtų siekti apie 2 proc. kasmet. Analizuojamuoju periodu atskirai antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) kiekis vienam gyventojui bus padidėjęs ~2,2 kg arba ~20 proc. (žr.pav.4).

Siekiant įgyvendinti VATP uždavinį, iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudota ne mažiau kaip 45 proc., iki 2020 m. – 65 proc. susidariusio komunalinių atliekų kiekio (žr.lentelę 4-1), numatyta siekti efektyvesnio antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo jų susidarymo vietoje išplėtojant antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) rūšiuojamojo surinkimo sistemą.

2015 – 2020 m. laikotarpiu, siekiant išplėsti rūšiuojamojo atliekų surinkimo prie daugiabučių namų ir kitose viešose vietose, bus įrengta beveik 2 150 vnt. antrinių žaliavų konteinerių, taip pat įrengta 462 vnt. antrinių žaliavų konteinerių aikštelių.

Siekiant pagerinti antrinių žaliavų surinkimą individualių namų valdose, 2015 – 2020 m. laikotarpiu numatoma pastatyti ~78,6 tūkst. antrinių žaliavų konteinerių komplektų Kauno regiono individualių namų gyventojams.

Vertinama, kad analizuojamu periodu bus pagerinta antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) rūšiuojamojo surinkimo sistema, pradės veikti MBA ir MAR įrenginiai, padidės gyventojų suvokimas, kas sudarys tinkamas sąlygas VATP užduočių įgyvendinimui.

Lentelė 4-1 Perdirbimo/panaudojimo užduotys 2016, 2020 metais

	Iki 2016 m.			Iki 2020 m.		
	t/m.	kg/gyv./m.	pokytis (t) nuo 2013 m.	t/m.	kg/gyv./m.	pokytis (t) nuo 2013 m.
Perdirbtas/panaudotas kiekis	93.820	165	+57.176	135.465	248	+98.821

4.2.3. Biologiškai skaidžios atliekos

Komunalinės biologiškai skaidžios atliekos 2013 metais sudarė 36 proc. sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų kiekio, vertinant visą regioną. 2020 metais sąvartyne šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis negalės viršyti 35 proc. 2000 metų susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio – 50 489 t. Įvertinus VATP iškeltus uždavinius, numatyta praplėsti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus.

2015 m. bus pabaigta dalinti 30 000 individualių kompostavimo konteinerių. Skaičiuojama, kad individualiu kompostavimo konteineriu per metus galima sukompustuoti apie 550 kg/1 kont. (900 l konteinerio talpai) biologiškai skaidžių

atliekų, kurios galėtų nepatekti į sąvartynus. Bendras sukompostuotas kiekis individualiose valdose galėtų sudaryti apie 16,5 tūkst. t per metus.

2015 – 2020 m. planuojama papildomai įsigyti ir išdalinti 11 500 vnt. žaliųjų atliekų kompostavimo konteinerių ir 7 000 vnt. žaliųjų atliekų surinkimo konteinerių. Per tą patį periodą planuojama esant poreikiui ir galimybei DGASA įrengti papildomų konteinerių žaliosioms atliekoms surinkti.

2016-2018 m. planuojama įrengti papildomą (1 vnt.) žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę.

Siekiant įvertinti maisto / virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybes Kauno regiono savivaldybėse, 2015 m. numatyta atlikti šių atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių analizę ir įvertinimą. Atlikus analizę ir įvertinus poreikius, bus sprendžiama dėl priemonių atskirai surinkti maisto / virtuvės atliekas iš šias atliekas turinčių atliekų turėtojų tikslingumo. Nustačius poreikį, 2016 – 2018 m. bus organizuojamas maisto/virtuvės atliekų atskiras surinkimas.

2015 metais bus pastatyti ir pradės veikti MBA ir MAR įrenginiai, kurių dėka uždavinys dėl komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo kiekio ateityje bus pasiektas.

4.2.4. Kitos atskirai surenkamos komunalinės atliekos

Vadovaujantis prognoze, 2020 m. kitų atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui sieks 177 kg/gyv. arba ~53 kg daugiau nei 2014 m. (žr. pav. 3). Siekiant įgyvendinti VATP uždavinį dėl komunalinių atliekų perdirbimo ar kitokio panaudojimo (žr. lentelę 4-1) numatyta siekti efektyvesnio rūšiuojamojo atliekų surinkimo, išplėtoję rūšiuojamojo surinkimo sistemą.

2015 – 2020 m. bus peržiūrėti ir pakeisti 11 DGASA Leidimai, įrengti papildomi konteineriai tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingoms atliekoms surinkti. Vertinama, kad įgyvendinus šią priemonę bus praplėsta rūšiuojamojo surinkimo sistema ir bus labiau patenkinti gyventojų poreikiai.

Siekiant efektyvaus atliekų surinkimo, 2015 – 2020 m. bus vykdomas atliekų surinkimas apvažiuojamuoju būdu. Vertinama, kad atliekų surinkimas apvažiuojamuoju būdu ne tik padeda surinkti didesnius atliekų kiekius bei patenkina gyventojų poreikius, bet ir sumažina žalos grėsmę gamtai ar žmonių sveikatai. Vertinama, kad atliekų surinkimas apvažiuojamuoju būdu taip pat sumažins bešeimininkių atliekų kiekius.

4.2.5. Komunalinių atliekų tvarkymo galimybės ateityje

Už regione susidarančių komunalinių atliekų tvarkymą atsakingi subjektai bei atliekų tvarkytojai užtikrins, kad, vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu bei bendraisiais aplinkos apsaugos principais, apibrėžtais Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnyje, perdirbimui ir (ar) naudojimui tinkamos atliekos (įskaitant po rūšiavimo likusias ir perdirbimui netinkančias energetinę vertę turinčias atliekas) būtų nukreipiamos į atitinkamus atliekų tvarkymo įrenginius (Kauno ar kituose regionuose), atitinkančius Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo reikalavimus bei turinčius teisės aktų nustatyta tvarka išduotą Leidimą šiai atliekų tvarkymo veiklai.

Užtikrinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą bei įgyvendinant bendruosius aplinkos apsaugos principus, apibrėžtus Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnyje, jei regione veiks atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai, nepažeidžiant Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir Leidimo reikalavimų, pagal įrenginio techninius pajėgumus ir Leidime nustatytas veiklos sąlygas, gali būti naudojamos po rūšiavimo likusios ir perdirbimui netinkamos energetinę vertę turinčios atliekos iš visų Lietuvos regionų. Visi deginimo procese susidarę nepavojingi dugno pelenai ir šlakai galės būti šalinami regioniniame sąvartyne, jeigu įrenginiui išduotame Leidime nėra numatyta kitaip.

5. PAGRĮSTA IR APIBRĖŽTA NUMATOMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTRA

Vadovaujantis priemonėmis, kurios buvo naudojamos ir pasiteisino Kauno regione iki 2014 metų, bus siekiama ir toliau vykdyti Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtrą.

Vykdamas Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą numatyta, 2015 metų rugsėjo mėnesį baigti statyti ir pradėti eksploatuoti du įrenginius:

- Kauno m., Ateities pl. 51B, Kaune, mechaninio biologinio apdorojimo įrenginį (MBA);
- Zabieliškio k., Zabieliškio regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne, mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginį (MAR).

Mišrios komunalinės atliekos iš savivaldybių, išskyrus Kėdainių r. savivaldybės, numatomos vežti į Kauno MBA. Šiame įrenginyje bus galima išrūšiuoti 220 tūkst. t atliekų per metus. Atskirtos antrinės žaliavos bus atiduodamos perdirbimui, biologiškai skaidžios atliekos bus kompostuojamos ir gautas techninis kompostas vežamas į sąvartyną dengti kaupus ar kitaip panaudojamas. Po rūšiavimo likusios ir perdirbimui netinkamos atliekos iš Kauno MBA bus vežamos į Lapių regioninį sąvartyną (planuojama iki 2020 m.). Pradėjus veikti MBA, mišrios komunalinės atliekos sąvartyne nebus šalinamos.

2015 metų rugsėjo mėnesį, užbaigus statyti Kėdainių MAR, mišrios komunalinės atliekos iš Kėdainių rajono numatomos vežti į Kėdainių MAR. Šiame įrenginyje bus galima išrūšiuoti 20 tūkst. t atliekų per metus. Po MAR rūšiavimo likusios ir perdirbimui ar kitokiam panaudojimui netinkamos atliekos bus šalinamos Zabieliškio regioniniame sąvartyne.

Skačiuojama, kad po MBA ir MAR, šalinamas atliekų kiekis gali sumažėti ne mažiau kaip 50 proc. (vertinant 2013 m. pašalintą kiekį, ~ 86 tūkst. t).

Baigus eksploatuoti Lapių regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną, viso regiono šalinti skirtos atliekos bus vežamos į Kėdainiuose esantį Zabieliškio regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną, kurį numatyta plėsti. Dabartinio Zabieliškio sąvartyno bendras visų kaupimo sekcijų pajėgumas sudaro apie 310 tūkst. m³ atliekų. Būtent šio sąvartyno plėtos privalumas – gera išplėtimo galimybė prie esamos sąvartyno teritorijos prijungiant 17 ha plotą. Priėmus sprendimą nustoti eksploatuoti Lapių regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną, Kauno atliekų tvarkymo regione liks tik vienas ES reikalavimus atitinkantis regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas.

Be dviejų svarbiausių plėtos objektų statybos Kauno regione, vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo principais, regione ir toliau numatoma plėsti rūšiuojamojo atliekų surinkimo tinklą individualių namų ūkiuose. Per 2015 – 2020 metus, planuojama papildomai nupirkti ir Kauno regione, individualių gyvenamųjų namų valdose, pastatyti ~78,6 tūkst. vnt. stiklo ir kitos pakuotės konteinerių komplektų. Šios priemonės įgyvendinimas leistų surinkti daugiau kaip 5 tūkst. tonų pakuotės atliekų.

Taip pat numatoma įdiegti ar efektyvinti atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietoje kontrolės sistemą. Šiai priemonei įgyvendinti rengiami kiekvienos savivaldybės Atliekų tvarkymo taisyklių pakeitimo projektai.

Vadovaujantis VATP, atliekų tvarkymo sistemos plėtros vykdymui parengtas priemonių planas, kuriame aprašytos priemonės tikslų ir uždavinių įgyvendinimui siekiant įgyvendinti tinkamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą (žr. Priemonių planą). Apibendrinta būsima komunalinių atliekų tvarkymo schema pateikta priede (priedas 4).

6. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Siekiant įvertinti numatytų priemonių įgyvendinimo laipsnį nustatyti tokie Kauno regiono atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Kauno regiono atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. įgyvendinimo priemonės;
- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Valstybinio atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų plano komunalinių atliekų tvarkymo užduotys;
- kaip įgyvendinami atliekų tvarkymo prioritetai (atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetai), vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal rodiklius:

Lentelė 6-1 Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų įgyvendinimo vertinimo rodikliai.

Atliekų tvarkymo sistemos plėtros uždaviniai	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas
Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus	Atskirai surinktų ir sukompostuotų bioskaidžių atliekų (sodo atliekos, užterštas ar netinkamai perdirbtas popierius ir kartonas, skystos ir kietos maisto produktų atliekos, žaliosios atliekos) kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas
	Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Mažėjimas
Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas	Naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Iš gyventojų ir juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas
	Atskirai surinktų buitės elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Sukurti efektyviai veikiančią atliekų tvarkymo sistemą	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas
	Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus	Didėjimas
	Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
	Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus	Didėjimas
	Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
	Įrengti ir veikiantys mišrių komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, vienetais	Įrengti Kauno MBA ir Kėdainių MAR (Zabieliško sąvartyne) įrenginiai (2 vnt.)
	Pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas

Atliekų tvarkymo sistemos plėtros uždaviniai	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas
Užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga	Užtikrinta komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, procentais	Didėjimas
Efektyvinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų kontrolę	Patikrintų komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyvių dalis, procentais	Didėjimas
Didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje	Padidėjęs antrinių žaliavų surenkamas kiekis pirminio rūšiavimo priemonėse, tonomis	Didėjimas
	Padidėjęs gyventojų informuotumas atliekų tvarkymo srityje, informuotų gyventojų skaičius	Didėjimas
Tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus	Atnaujintų ar naujai parengtų teisės aktų, susijusių su komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tobulinimu, skaičius, vnt.	Pagal poreikį

7. REGIONINIO ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PARENGTUMO, FINANSINIO-EKONOMINIO PAGRĮSTUMO VERTINIMAS

7.1. REGIONINIO ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI ĮVERTINIMAS

Atliekant Kauno regiono atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo poveikio atliekų tvarkymo kainai vertinimą buvo vadovaujamasi tokiomis prielaidomis:

- *Vidutinės disponuojamos namų ūkio pajamos:* Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės oficialiai skelbiamais duomenimis, vidutinės disponuojamos piniginės ir natūrinės pajamos vienam namų ūkiui per mėnesį Kauno regione 2011 metais siekė 760,54 EUR/mėn. (arba 9.126,51 EUR per metus). Per 2012-2014 metus kainų augimas siekė 2,9 proc., todėl numatoma, kad vidutinės disponuojamos piniginės ir natūrinės pajamos vienam namų ūkiui per mėnesį Kauno regione 2014 metais siekė 782,60 EUR/mėn. (760,54 EUR/mėn. x 102,9 proc.).
- *Atliekų tvarkymo paslaugų įperkamumo riba:* įperkamumo riba yra 1 proc. nuo vidutinių namų ūkio pajamų sieks 93,91 Eur/metus (782,60 Eur/mėn. x 12 mėn. x 1 proc.).
- *Vidutinis namų ūkio dydis:* vidutinis namų ūkio dydis Kauno regione siekia 2,36 gyventojus (vidutinis namų ūkio dydis pagal savivaldybes).
- *Disponuojamų pajamų, atliekų tvarkymo išlaidų augimas:* daroma prielaida, kad disponuojamų pajamų ir atliekų tvarkymo išlaidų augimas 2015-2020 metais sieks 1 proc., nes augant Lietuvos ekonomikai turėtų didėti ir vidutinės disponuojamos namų ūkio pajamos, atliekų tvarkymo išlaidos.
- *Komunalinių atliekų kiekis:* mišrių komunalinių atliekų kiekis prognozuojamas pagal skyriuje „Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje vertinimas“ numatytas prielaidas.
- *Atliekų tvarkymo išlaidų sumažėjimo galimybės:* mažesnės atliekų surinkimo išlaidos dėl geresnio atliekų rūšiavimo pradinėje jų susidarymo stadijoje (išdalinti individualaus kompostavimo konteineriai, įrengti antrinių žaliavų ir žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai individualiose valdose, įrengti antrinių žaliavų konteineriai ir antrinių žaliavų aikštelės prie daugiabučių namų ir kitose viešose vietose, pastatyti MBA įrenginiai Kaune ir MAR įrenginiai Zabieliškyje), mažesnės atliekų tvarkymo sąvartnyuose išlaidos dėl mažesnio pašalintų atliekų kiekio.
- *Atliekų tvarkymo išlaidų didėjimo priežastys:* išlaidų padidėjimas dėl projekto „Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ įgyvendinimo (Kauno MBA, Zabieliškio MAR įrenginių eksploatacijos išlaidos), išlaidų padidėjimas dėl Zabieliškio sąvartyno plėtos, išlaidų padidėjimas dėl įrengtos naujos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės, konteinerių naudojimo, atliekų tvarkymo kontrolės sistemos įkūrimo, viešinimo, informavimo, švietimo apie atliekų tvarkymą.

Šiame atliekų tvarkymo plane numatytų priemonių poveikis įmokų už komunalinių atliekų tvarkymą dydžiui Kauno regione pateiktas žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 7-1 Poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui įvertinimas 2014-2020 metais

Eil. Nr.	Pavadinimas	Matavimo vienetas	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
1.	Atliekų kiekis	t/metus	208.528	208.508	208.489	208.468	208.442	208.424	208.407
2.	Atliekų tvarkymo išlaidos	EUR/metus	9.583.690	9.944.087	11.035.191	11.686.439	12.005.682	12.486.604	12.455.535
2.1.	Surinkimo ir transportavimo išlaidos	EUR/metus	5.786.984	5.837.928	5.882.561	5.926.761	5.972.062	6.017.226	6.062.015
2.2.	Atliekų perdirbimo arba kito naudojimo išlaidos	EUR/metus	150.935	152.303	153.660	155.005	156.333	157.657	158.971
2.3.	Šalinimo išlaidos	EUR/metus	2.562.464	2.127.822	770.238	1.065.639	1.071.322	1.077.482	1.083.641
2.4.	Atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų (DGASA, APP, kompostavimo aikštelės ir kita) eksploatavimo išlaidos	EUR/metus	142.359	857.513	3.274.849	3.564.497	3.823.523	4.243.919	4.152.773
2.5.	KAT sistemos administravimo išlaidos	EUR/metus	920.367	947.984	933.395	954.096	962.049	969.977	977.841
2.6.	Kitos išlaidos	EUR/metus	20.582	20.535	20.488	20.440	20.391	20.343	20.294
3.	Atliekų tvarkymo išlaidų dalis, tenkanti gyventojams	%	81%	81%	81%	81%	81%	81%	81%
4.	Atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios gyventojams	EUR/metus	7.762.789	8.054.710	8.938.505	9.466.016	9.724.602	10.114.149	10.088.983
5.	Gyventojų skaičius rajone	vnt.	579.358	573.564	567.828	562.150	556.529	550.964	545.454
6.	Vidutinis namų ūkio dydis	gyv./vnt.	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36
7.	Namų ūkiai	vnt.	245.055	242.604	240.178	237.776	235.398	233.045	230.714
8.	Disponuojamos (piniginės ir natūrinės) vieno namų ūkio pajamos per mėn.	EUR/mėn.	782,60	790,43	798,33	806,31	814,37	822,51	830,74
9.	Vieno namų ūkio disponuojamos pajamos per metus	EUR/metus	9.391	9.485	9.580	9.676	9.772	9.870	9.969
10.	Namų ūkio įperkamumas (1 proc. nuo namų ūkio disp. pajamų)	EUR/metus	93,9	94,9	95,8	96,8	97,7	98,7	99,7
11.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios gyventojui per metus	EUR/metus	13,4	14,0	15,7	16,8	17,5	18,4	18,5
12.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios gyventojui per mėn.	EUR/mėn.	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5
13.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per metus	EUR/metus	31,7	33,2	37,2	39,8	41,3	43,4	43,7
14.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėn.	EUR/mėn.	2,6	2,8	3,1	3,3	3,4	3,6	3,6
15.	Namų ūkių įperkamumas per metus (<1%)	%	0,34%	0,35%	0,39%	0,41%	0,42%	0,44%	0,44%
16.	Atliekų tvarkymo išlaidų dalis, tenkanti įmonėms	%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%
17.	Atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios įmonėms	EUR/metus	1.820.901	1.889.376	2.096.686	2.220.423	2.281.080	2.372.455	2.366.552
18.	Įmonių skaičius, vnt.	vnt.	24.367	24.367	26.672	26.672	26.672	26.672	26.672
19.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios įmonei per metus	EUR/metus	74,7	77,5	78,6	83,3	85,5	89,0	88,7
20.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios įmonei per mėn.	EUR/mėn.	6,2	6,5	6,6	6,9	7,1	7,4	7,4

21.	Vidutinė komunalinių atliekų sutvarkymo kaina	EUR/t/metus	46,0	47,7	52,9	56,1	57,6	59,9	59,8
22.1.	Surinkimo ir transportavimo išlaidos	EUR/t/metus	27,8	28,0	28,2	28,4	28,7	28,9	29,1
22.2.	Atliekų perdirbimo arba kito naudojimo išlaidos	EUR/t/metus	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8
22.3.	Šalinimo išlaidos	EUR/t/metus	12,3	10,2	3,7	5,1	5,1	5,2	5,2
22.4.	Atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų (DGASA, APP, kompostavimo aikštelės ir kita) eksploatavimo išlaidos	EUR/t/metus	0,7	4,1	15,7	17,1	18,3	20,4	19,9
22.5.	KAT sistemos administravimo išlaidos	EUR/t/metus	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6	4,7	4,7
22.6.	Kitos išlaidos	EUR/t/metus	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Vertinant būsimosios atliekų tvarkymo sistemos tinkamumą būtina atsižvelgti į tai, ar vienam namų ūkiui tenkančios atliekų tvarkymo sąnaudos neviršija 1 proc. vidutinių namų ūkio disponuojamų pajamų. Atlikti skaičiavimai rodo, Kauno regione 2014-2020 metais namų ūkio išlaidos per metus už atliekų tvarkymo paslaugas siektų iki 0,34-0,44 proc. nuo vidutinių disponuojamų namų ūkio pajamų ir neviršytų 1 proc. ribos. Komunalinių atliekų sutvarkymo kaina per 2014-2020 metus padidėtų nuo 46,0 EUR/t iki 59,8 EUR/t.

7.2. ĮVERTINTAS FINANSAVIMO, INVESTICIJŲ POREIKIS, EKONOMINIŲ IR KITŲ PRIEMONIŲ NAUDINGUMAS IR TINKAMUMAS SPRENDŽIANT ATLIEKŲ TVARKYMO PROBLEMAS IR KURIANT PAJĖGUMUS JOMS TVARKYTI

Kauno regiono 2014-2020 metų atliekų tvarkymo priemonių plane numatytos investicijos bus nukreiptos į Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginių statybą, Zabieliškio regioninio sąvartyno plėtrą, antrinių žaliavų konteinerių aikštelių įrengimą, konteinerių (žaliųjų atliekų kompostavimo ir surinkimo, maisto/virtuvės atliekų (jei bus poreikis), antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių, DGASA papildomų konteinerių tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingoms atliekoms surinkti) įsigijimą, papildomos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės statybą ir kitas priemones. Investicijų poreikis pagal priemonių planą (žr. 2 skyrius) siektų 48.499,5 tūkst. EUR.

Numatomi šių investicijų finansavimo šaltiniai būtų: ES struktūrinių fondų, Kauno RATC, savivaldybių, gamintojų ir importuotojų lėšos. Finansavimo šaltinių lėšų dydis ir jų struktūra priklausys nuo galimybių gauti ES struktūrinių (2014-2020 metų finansavimo laikotarpis) ir kitų fondų, valstybės biudžeto finansavimą.

Priemonių plane numatytos priemonės/investicijos bus naudingos ir tinkamos, sprendžiant atliekų tvarkymo problemas ir kuriant pajėgumus joms tvarkyti. Parengta galimybių studija „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse analizė“, gyventojams išdalinti žaliųjų atliekų kompostavimo ar surinkimo konteineriai, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių darbo tobulinimas padidins atliekų surinkimo savivaldybėse efektyvumą.

Taip pat numatytos priemonės antrinių žaliavų rūšiavimo skatinimui, kurios pagerins atliekų rūšiavimo galimybes prie daugiabučių ir individualių namų, padidins išrūšiuojamų atliekų dalį: papildomų antrinių žaliavų konteinerių pastatymas, antrinių žaliavų konteinerių aikštelių įrengimas, individualių antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių išdalinimas, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių darbo tobulinimas, ne mažiau kaip 2 kartus per metus organizuojamas apmokestinamųjų gaminių, tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu.

Pastatyti Kauno MBA, Kėdainių MAR įrenginiai pagerins surinktų atliekų apdorojimą, sumažins į sąvartyną patenkančių atliekų kiekį, todėl bus įvykdyti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane (1 priede), patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimo Nr. 366 redakcija), nustatyti tikslai ir bus išvengta ketinamų taikyti ekonominių, administracinių, teisinių priemonių už komunalinių atliekų tvarkymo užduočių neįvykdymą. Zabieliškio regioninio sąvartyno plėtra leis užtikrinti saugų ir tinkamą Kauno regione susidarančių atliekų šalinimą po Lapių sąvartyno uždarymo.

Siekiant užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, bus sukurtas komunalinių atliekų turėtojų registras. Jame bus registruojami komunalinių atliekų turėtojai pagal Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. D1-150. Taip pat bus nustatyta vietinė rinkliava/įmoka arba sudarytos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartys.

Siekiant, kad būtų laikomasi nustatytų atliekų tvarkymo reikalavimų bei būtų užtikrinta šių reikalavimų laikymosi kontrolė, bus įsteigta atliekų rūšiavimo kontrolės sistema, tikrinama kaip atliekų turėtojai laikosi reikalavimo rūšiuoti susidarančias atliekas, stebima kaip atliekų tvarkytojai laikosi minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų ir t.t.

Taip pat numatyta parengti visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programą, bendradarbiauti su nevyriausybiniomis organizacijomis visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos klausimais, nuolat peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius atliekų tvarkymą, ir prireikus juos atnaujinimui. Šios priemonės leis padidinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti atliekų tvarkymo sistemos darbą, kelti atsakingųjų specialistų kvalifikaciją.

PRIEDŲ TURINYS

Priedas 1 Atliekų kiekis pagal atliekų rūšis 2012 – 2013 m.	57
Priedas 2 Sąvartyne šalinamų atliekų sudėtis 2013 m., %	59
Priedas 3 Esama komunalinių atliekų tvarkymo schema	60
Priedas 4 Apibendrinta būsima komunalinių atliekų tvarkymo schema	61
Priedas 5 2014–2020 m. Kauno atliekų tvarkymo reg. komunalinių atliekų susidarymo prognozė	62

Priedas 1 Atliekų kiekis pagal atliekų rūšis 2012 – 2013 m.

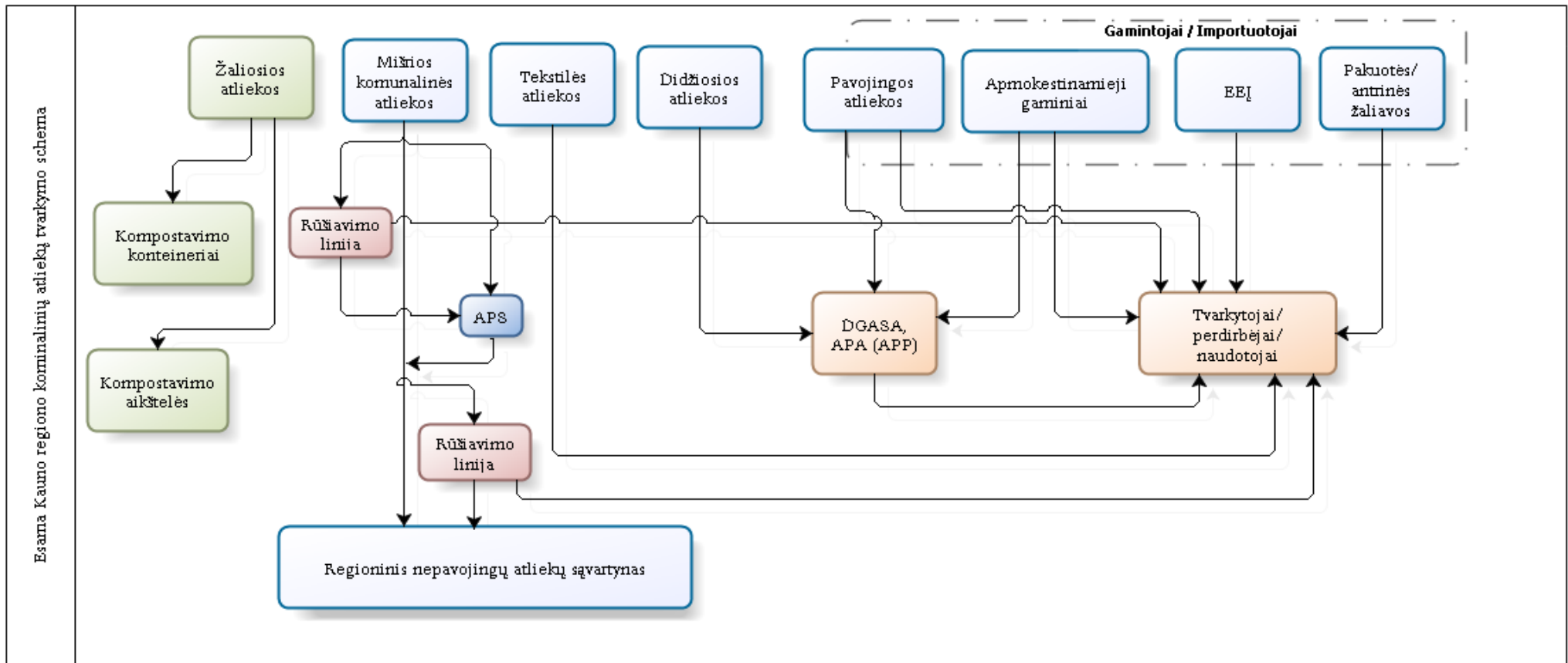
Atliekų sąrašas	Konteineriais, t, 2013 m.	DGASA, t, 2013 m.	Apvažiuojant, t, 2013 m.	Kitomis priemonėmis, t, 2013 m.	Iš viso, t, 2013 m.	Iš viso, %, 2013 m.	Konteineriais, t, 2012 m.	DGASA, t, 2012 m.	Apvažiuojant, t, 2012 m.	Kitomis priemonėmis, t, 2012 m.	Iš viso, t, 2012 m.	Iš viso, %, 2012 m.
Baterijos ir akumulatoriai	0	0	0	16	16	0,01	0	0	0	8.408	8.408	3,36
Baterijos ir akumulatoriai, nerūšiuotos baterijos ar akumulatoriai, kuriuose yra tos baterijos	0	0	0	11	11	0,01	0	0	0	0	0	0,00
Betono, plytų, čerpių ir keramikos gaminių mišiniai	0	133	0	0	133	0,06	0	0	0	0	0	0,00
Biologiškai suyrančios atliekos (žaliosios)	35	6.949	417	174	7.574	3,63	2.711	3.254	0	1.325	7.290	2,91
Dažai, rašalas, klijai ir dervos, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų	0	7	0	0	7	0,00	0	0	0	0	0	0,00
Dažų atliekos	0	0	0	0	0	0,00	0	1	0	0	1	0,00
Didžiosios atliekos	0	1.266	1.098	0	2.363	1,13	812	158	923	0	1.893	0,76
Dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	0	2	0	10	11	0,01	0	0	0	0	0	0,00
Drabužiai ir tekstilės gaminių atliekos	258	32	0	0	290	0,14	0	0	0	129	129	0,05
Kapinių tvarkymo atliekos	0	31	0	0	31	0,01	0	96	0	0	96	0,04
Kita variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva	0	3	0	0	3	0,00	3	1	0	423	427	0,17
Kitos atliekos, tvarkomos savivaldybės organizuojamoje KAT sistemoje	0	0	0	27	27	0,01	0	0	0	328	328	0,13
Kitos mechaninio atliekų apdorojimo atliekos (įskaitant medžiagų mišinius)	37.855	0	0	0	37.855	18,15	0	0	0	0	0	0,00
Kitos statybinės atliekos	4	0	0	0	4	0,00	0	0	0	193	193	0,08
Kombinuotos pakuotės atliekos	1	0	0	0	1	0,00	0	0	231	81	312	0,12
Laboratoriniai chemikalai	0	0	0	0	0	0,00	0	1	0	0	1	0,00
Liuminescencinės lempos	0	0	0	0	0	0,00	4	0	0	7	11	0,00
Medienos atliekos	0	0	0	0	0	0,00	0	156	0	2	158	0,06
Medinės pakuotės atliekos	0	0	0	0	0	0,00	9	0	398	1	409	0,16
Metalinės pakuotės atliekos	5	0	0	0	5	0,00	3	0	385	74	462	0,18
Metalų atliekos	230	0	0	0	230	0,11	115	0	0	0	115	0,05
Mišrios komunalinės atliekos	141.096	27	183	12	141.318	67,76	188.389	52	1.291	2.012	191.744	76,59
Mišrios statybinės ir griovimo atliekos	8.774	709	0	206	9.689	4,65	1.538	6.604	50	1.896	10.088	4,03
Naudotos padangos	5	980	0	100	1.085	0,52	561	157	0	433	1.151	0,46

Atliekų sąrašas	Konteineriais, t, 2013 m.	DGASA, t, 2013 m.	Apvažiuojant, t, 2013 m.	Kitomis priemonėmis, t, 2013 m.	Iš viso, t, 2013 m.	Iš viso, %, 2013 m.	Konteineriais, t, 2012 m.	DGASA, t, 2012 m.	Apvažiuojant, t, 2012 m.	Kitomis priemonėmis, t, 2012 m.	Iš viso, t, 2012 m.	Iš viso, %, 2012 m.
Nebenaudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0	17	0	1.190	1.207	0,58	3	5	0	208	216	0,09
Pakuotės, kuriose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0	3	0	0	3	0,00	0	0	0	0	0	0,00
Pavojingos buityje susidarančios atliekos (išskaidyti)	0	0	0	7	7	0,00	0	0	0	6.780	6.780	2,71
Pelenai	0	0	0	0	0	0,00	0	0	0	63	63	0,03
Plastikinės pakuotės atliekos	683	18	0	0	701	0,34	821	2	1.529	324	2.675	1,07
Plastikų atliekos	718	0	0	0	718	0,34	400	8	1	0	409	0,16
Popieriaus ir kartono pakuotės atliekos	1.172	0	0	0	1.172	0,56	959	0	0	276	1.235	0,49
Popierius ir kartonas	923	87	0	0	1.010	0,48	498	5	0	439	942	0,38
Statybinės medžiagos, turinčios asbesto	0	47	0	294	341	0,16	0	18	0	535	553	0,22
Stiklo atliekos	312	22	0	0	334	0,16	50	4	0	7	61	0,02
Stiklo pakuotės atliekos	2.400	1	0	0	2.401	1,15	3.636	2	3.777	6.072	13.487	5,39
Tepalų filtrai	0	0	0	0	0	0,00	1	0	0	694	695	0,28
Turgaviečių atliekos	0	0	0	0	0	0,00	9	0	0	0	9	0,00
Viso atliekų, t	194.472	10.334	1.697	2.046	208.548	100	200.521	10.523	8.585	30.711	250.340	100
Viso atliekų, %	93	5	1	1	100		80	4	3	12	100	

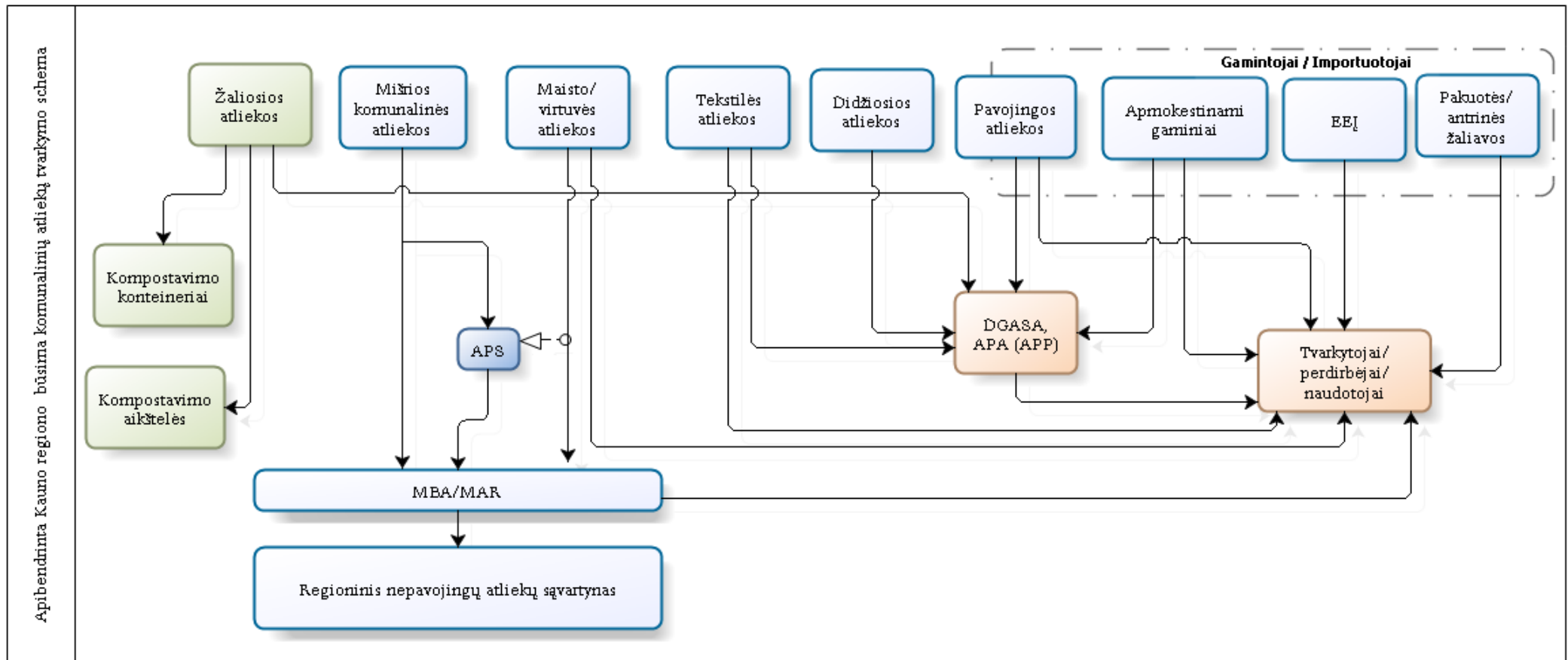
Priedas 2 Sąvartyne šalinamų atliekų sudėtis 2013 m., %

Sąvartyne pašalintų atliekų sudėtis 2013 m., %						
		Viso per metus	Pavasaris	Vasara	Ruduo	Žiema
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)		5	2	11	5	4
Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios nepavojingosios atliekos		4	5	3	4	3
Kitos komunalinės atliekos (po rūšiavimo linijos likusios komunalinės atliekos)		28	35	17	29	30
Kombinuotų pakuočių atliekos		1	0	0	1	0
Komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	Viso	36	40	43	36	27
	Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	7	4	8	9	6
	Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	16	20	18	16	10
	Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	1	1	2	0	0
	Natūralaus pluošto audinių atliekos	2	4	2	1	2
	Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	6	6	7	5	7
	Žaliosios atliekos	4	5	7	5	2
Metalių, įskaitant pakuotes, atliekos		1	2	1	1	1
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos		21	12	22	20	32
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos		3	3	3	4	3

Priedas 3 Esama komunalinių atliekų tvarkymo schema

Priedas 4 Apibendrinta būsima komunalinių atliekų tvarkymo schema

Priedas 5 2014–2020 m. Kauno atliekų tvarkymo reg. komunalinių atliekų susidarymo prognozė

	2014 metais	2015 metais	2016 metais	2017 metais	2018 metais	2019 metais	2020 metais
Komunalinės atliekos (visos), t	208.528,0	208.508,4	208.488,7	208.468,3	208.442,5	208.423,9	208.406,8
Mišrios komunalinės atliekos, t	137.133,9	132.950,8	128.768,5	124.586,5	120.402,3	116.223,0	112.045,3
Kitos atskirai surenkamos komunalinės atliekos, t	71.394,1	75.557,6	79.720,2	83.881,8	88.040,2	92.200,9	96.361,4
Iš jų antrinės žaliavos, t	6.470,0	6.599,4	6.731,4	6.866,1	7.003,4	7.143,4	7.286,3
Komunalinės atliekos (visos), kg/gyv.	359,9	363,5	367,2	370,8	374,5	378,3	382,1
Mišrios komunalinės atliekos, kg/gyv.	236,7	231,8	226,8	221,6	216,3	210,9	205,4
Kitos atskirai surenkamos komunalinės atliekos, kg/gyv.	123,2	131,7	140,4	149,2	158,2	167,3	176,7
Iš jų antrinės žaliavos, kg/gyv.	11,2	11,5	11,9	12,2	12,6	13,0	13,4